

Životní příběh skautského vedoucího.

Diplomová práce

Studijní program:

N7505 Vychovatelství

Studijní obor:

Vychovatelství

Autor práce:

Bc. Karolína Macková

Vedoucí práce:

PhDr. Magda Nišpanská, Ph.D.

Katedra pedagogiky a psychologie

Zadání diplomové práce

Životní příběh skautského vedoucího.

Jméno a příjmení: **Bc. Karolína Macková**
Osobní číslo: P18000364
Studijní program: N7505 Vychovatelství
Studijní obor: Vychovatelství
Zadávací katedra: Katedra pedagogiky a psychologie
Akademický rok: **2018/2019**

Zásady pro vypracování:

Cíl:

Popsat životní příběh skautského vedoucího v kontextu společenských proměn.

Použité metody:

kazuistika, rozhovor, obsahová analýza.

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy:
Forma zpracování práce:
Jazyk práce:

tištěná
Čeština

Seznam odborné literatury:

Hájek, B., Hofbauer, B., & Pávková, J. (2008). Pedagogické ovlivňování volného času. Praha: Portál.

Hájek, B. et al. (2004). Děti, vedoucí, volný čas. Praha: Institut dětí a mládeže MŠMT.

Chrz, V. (2007). Možnosti narativního přístupu v psychologickém výzkumu. Praha: Psychologický ústav AV ČR.

Nišpanská, M. (2017). K významu sdílení osobní minulosti pro narativní identitu. *Historia Scholastica*, 3(2), 79-94.

Paulík, K. (2017). Psychologie lidské odolnosti. Praha: Grada.

Svojsík, A.B. (1991). Základy junáctví: návod pro výchovu české mládeže na základě systému sira R.Baden-Powella „Scouting“ a za laskavého přispění četných odborníků. Praha: Merkur.

Vedoucí práce: PhDr. Magda Nišpanská, Ph.D.
Katedra pedagogiky a psychologie

Datum zadání práce: 30. května 2019
Předpokládaný termín odevzdání: 13. prosince 2020

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

L.S.

doc. PhDr. Tomáš Kasper, Ph.D.
vedoucí katedry

Prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé diplomové práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má diplomová práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

19. května 2020

Bc. Karolína Macková

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí své diplomové práce PhDr. Magdě Nišpenské, Ph.D. za vedení a dohled nad zpracováním práce, za vstřícnost a cenné rady.

Dále bych chtěla poděkovat skautskému vedoucímu za ochotu při zpracování praktické části.

V neposlední řadě bych chtěla poděkovat rodině za podporu při studiu.

Abstrakt

Cílem této diplomové práce bylo popsat životní příběh skautského vedoucího. Teoretická část je zaměřena na osvětlení relevantních pojmů souvisejících s tématem práce, jako jsou dospělost a pochopení smysluplnosti života, které jsou pro práci důležité. Dále jsou zde základní informace o organizaci Junák - český skaut, z. s. a její pojetí výchovy a vzdělávání. V praktické části, se zaměřuji na analýzu životního příběhu. Metody, které jsem pro vyjádření životního příběhu použila, byly rozhovor a interpretativní fenomenologická analýza.

Klíčová slova: skauting, životní příběh, vedoucí

Abstract

The aim of this diploma thesis was to describe the life story of a scout leader in the context of social change. The theoretical part is focused on the concept of adulthood and understanding the meaning of life, which are important for work. There is also basic information about the organization Junák - Czech Scout, z. S. and its concept of education. In the practical part, I focus on the analysis of the life story that is part of it. The methods I used to express my life story were interview and content analysis.

Key words: scouting, life story, leader

Obsah

1. Úvod.....	7
2. Teoretická část.....	8
2.1. Dospělost	8
2.2. Výchova	11
2.3. Princip dobrovolnosti.....	13
2.4. Volný čas	14
2.5. Motivace	16
2.6. Klíčové kompetence jako nový cíl výchovy a vzdělávání a jejich vliv na práci vychovatelů včetně skautských vedoucích	21
2.7. Smysluplnost života.....	24
2.8. Životní cesta.....	28
2.9. Narativita	29
2.10. Skautské hnutí – historie a proměny	31
2.11. Obsah a pojetí výchovy v současné organizaci Junák –český skaut z. s.....	35
3. Praktická část.....	46
3.1. Metoda analýzy životního příběhu.....	46
3.2. Kazuistika	47
3.3. Výsledky interpretativní analýzy	50
4. Diskuze.....	57
5. Závěr.....	58
Seznam použitých zdrojů.....	60
Přílohy	63

1. Úvod

Cílem této diplomové práce je popsat životní příběh skautského vedoucího v kontextu společenských proměn.

Celý život se aktivně věnuji skautingu a sama vidím, jak se organizace vyvíjí a jak velké rozdíly tento vývoj zaznamenává. Při získávání skautských kvalifikací a studia na vysoké škole jsem si uvědomila, že bych se ráda podívala na to, jak společenské proměny ve skautingu vnímají i jiní vedoucí.

Ve své práci se tedy zabývám uvedením do kontextu skautingu z teoretického hlediska a to jak z pohledu pedagogiky a psychologie tak i organizace Junák – český skaut, z. s.

Podstatnou část diplomové práce pak tvoří rozhovor s vedoucím skautského oddílu a popis jeho životního příběhu.

Teoretická část se zabývá podstatnými skutečnostmi, které pomohou pochopit rozdíly ve výchově dříve a dnes. Věnuji se v ní také výchovným postupům ve skautské organizaci, které jsou podstatné pro zamyšlení.

V souladu s cílem práce, je praktická část zaměřena na popis životního příběhu skautského vedoucího. Tento příběh se dotýká celého jeho skautského i osobního života. V praktické části se snažím přijít na postavení vedoucího ke společenským proměnám, které se odrážejí od výchovy dětí.

2. Teoretická část

2.1. Dospělost

Kapitola pojednává o jedné z životních etap ve vývoji člověka. Tento životní cyklus probíhá mezi mládím a stářím a nedá se přesněji určit, v jakém věkovém rozmezí jej můžeme nalézt, jelikož se jedná o velmi individuální proces.

Střední dospělost

Střední dospělost je věkové rozmezí mezi 30. – 45. rokem života. Toto období je označeno také jako období krize životního středu. Lidé v tomto věku ve svém životě obvykle dosahují vrcholu svých možností. Při některých profesích vyznačujících se rychlým technologickým vývojem, jako jsou informační technologie, neurovědy, či fyzika, se dokonce stávají „starými“. Člověk v tomto období zvažuje své životní úspěchy a neúspěchy, porovnává stanovené cíle s těmi dosaženými a uvažuje o smyslu svého života. Zájmové činnosti v tomto období mohou přinášet pocit uspokojení, relaxaci a dávají možnosti na interakce s novými lidmi, se kterými navazují nové sociální vztahy. (Hájek 2008, s. 110) Krize středního věku je spojena s uvědoměním si časové omezenosti vlastního života. Je třeba ji přehodnotit a najít alternativu, která by byla přijatelná i pro období stárnutí. Co se v této době mění je i obsah rodičovské role i vztah k vlastním rodičům. Lidé v tomto věku musí přijmout dominantní roli zodpovědné generace, na které jsou závislé jejich dospívající děti, tak i stárnoucí rodiče. (Vágnerová 2000)

Pozdní dospělost

Pozdní dospělost je věkové rozmezí mezi 45. – 65. rokem života. Což je velmi dlouhý časový úsek. Období pozdní dospělosti bývá pro mnoho lidí náročným stavem, kvůli tomu, že se fyzická, psychická i intelektuální zdatnost zhoršují. S přibývajícím věkem se objevují další závažná onemocnění a tělo stárne. Výrazná změna, která přichází je v oblasti sociálního života. Pomalu se blížící důchod přináší mnoho zásadních změn, očekávání a obav. Vyplnit volný čas bývá závažným životním problémem. V tomto věku jsou na tom lépe ti, kteří se po celý svůj život věnují nějakému koníčku, kterému se nyní mohou věnovat o něco více. (Hájek 2008, s. 111)

Podle E. H. Eriksona (1902-1994) je generativita v první řadě zájem o plození a vedení příští generace, ačkoliv jsou jedinci, kteří pro neštěstí nebo proto, že mají speciální a opravdové nadání v jiných směrech, nevyužijí tohoto pudu pro své vlastní potomstvo, ale z výsledků jejich tvůrčí či vědecké činnosti mohou mít užitek tisíce lidí a jejich život proto lze hodnotit jako vysoce generativní a přínosný. Člověk rovněž nemusí umět správně prožívat generativitu, ani když objektivně má vlastní potomstvo. Kdo se necítí přínosný ve smyslu generativity, často se začíná zabývat sám sebou nebo se uzavírat ("manžel jako jedináček") a stagnuje. (Thorová 2015)

Erik Homburger Erikson vypracoval osm fází psychosociálního vývoje. Těmito fázemi musí během svého života projít každý člověk. V každé fázi se jedná o určité dilema či krizi mezi dvěma protichůdnými tendencemi. Na základě interakce s prostředím si člověk z daného období osvojí určitou dobrou nebo špatnou zkušenost, od které se dále vyvíjí. V mé práci mě nejvíce zajímá období generativity, můžeme přeložit jako přínosnost, užitečnost, tvořivost. Toto období se označuje jako střední dospělost a podle Eriksona je mezi 26. až 64. rokem života. Střední dospělost má za úkol přispívat druhým, především v poskytované péči a to svým nejbližším, svým dětem, rodině a dále i společnosti. V tomto období se člověku dostává pocit životní dynamiky a relativního růstu. Avšak nemusí přinášet pouze ty dobré a spokojené chvíle, ale přináší i ty špatné. Pokud není člověk schopen pomáhat druhým, nemá komu poskytovat péči, objevuje se pocit stagnace.

Případá mu, že nic nemá smysl, člověk se už nikam neposouvá a pokud předčasně myslí na důchod a stáří, stává se předčasně rigidním a nejistým.

Generativitu, doprovází prokreativita, produktivita a kreativita. (Erikson c2015)

V knize od Viktora Drapely je generativita od Eriksona popsána následovně.: *„V tomto stadiu se lidé zapojují do společnosti, aby utvářeli něco hodnotného – ať už potomstvo, hmotné statky, umělecká díla nebo tvůrčí myšlenky. Ctností tohoto stadia je pečování, ochota konstruktivně přispět společnosti.“* (Drapela 1997, s. 70)

Autor pochopil myšlenky Erika Eriksona svým způsobem a trochu se od něho liší. Osobně si myslím, že v tomto stadiu generativity jde o to, aby člověk neztratil smysl života a aby měl stále nějakou náplň volného času.

Generativita

V knize vývojová psychologie se dočítáme, že úkolem dospělosti je právě generativita. Jedná se o tedy o rozvoj či vytváření něčeho co je subjektivně důležité. Člověk přemýšlí nad svými možnostmi a snaží se pracovat na momentálních situacích a někdy i na obecnější budoucnosti. To jak myslí a uvažuje, ovlivňuje hlavně současná situace. Zkušenosti, které dosud nabyt, jsou základem pro změnu kvůli potřebě se rozvíjet. *„Potřeba změny je stimulem bilancování i plánů dalšího životního směřování.“* (Vágnerová 2000, s. 359)

Pojetí generativity se v průběhu dospělosti mění. Ve středním věku se člověk utvrzuje v mnoha svých životních přístupech. Jedná se například o správné profesní směřování a koncentraci na sebe sama. *„Generativita tohoto věku usiluje o větší autentičnost, o směřování k trvalejším hodnotám. Člověk už není tak závislý na vnějších vlivech, na názorech ostatních lidí či společenském očekávání. Potřebuje si potvrdit kontinuitu hodnoty vlastní práce.“* (Vágnerová 2000, s. 381)

Co je také důležité říci je fakt, že ke společenským proměnám dochází neuvěřitelně rychle a nabyté zkušenosti tak ztrácejí svou hodnotu. Generativita je víceméně spojena s osobnostním rozvojem, který je pro mnoho lidí v této době důležitý. Nejde tak o to, aby se cítili uznávanými, ale o to, aby měli sami takový pocit. Potřeba osobnostního rozvoje je spojená jak s profesí, tak s rodinou.

1. *„V profesní roli se generativita projevuje předáváním zkušeností další generaci. Stárnoucí člověk potřebuje, aby jeho zkušenost byla akceptována, a tím byl potvrzen i její význam pro budoucnost. Stává se tak součástí kontinuity společenského vývoje. Pokud je tato zkušenost něčím přínosná, zvyšuje pocit hodnoty stárnoucího člověka.“*
2. *Generativita rodiče spočívá ve zplození a výchově další generace, v podpoře jejího rozvoje. Stárnoucí člověk potvrzuje svou hodnotu v rodičovské roli dobře vychovanými*

děti, kterým předal všechny svoje názory a zkušenosti. Zde se generační kontinuita projevuje narozením vnoučat.“ (Vágnerová 2000, s. 415)

Když výše zmíněné alternativy vyvrcholí, člověk cítí, že splnil úkol svého vývoje a tím ukončuje jistou životní fázi. V profesní oblasti jde o odchod do důchodu a v té rodinné o odchod dětí z domova.

2.2. Výchova

V této kapitole se zaměřím na výklad pojmu výchova, cíle výchovy a její principy. Dále se budu zabývat výchovou ve volném čase a principem dobrovolnosti. Tyto oblasti jsou jedněmi ze základních kamenů skautské výchovy.

Výchova je důležitým pojmem, který nás provází celým životem. Ať už jde o výchovu dětí či dospělých, nikdy bychom neměli přestat myslet na to, že právě výchova nás formuje k tomu, jací jsme a jací budeme.

V Pedagogickém slovníku je výchova definována jako: „proces záměrného působení na osobnost člověka s cílem dosáhnout pozitivních změn v jejím vývoji. Výchova je tedy procesem záměrného a cílevědomého utváření a ovlivňování podmínek umožňujících optimální rozvoj každého jedince v souladu s individuálními dispozicemi a stimulačními jeho vlastní snahu stát se autentickou, vnitřně integrovanou osobností“ (Průcha et al., 2003, s. 277 - 278). Jedná se o celoživotní proces, jehož cílem je formovat a motivovat jedince k překonávání svých možností a schopností. Tato definice je obecně platná a s ostatními definicemi srovnatelná. Bedřich Hájek ve své knize Pedagogické ovlivňování volného času vysvětluje další pojmy výchovy a její souvislosti s volným časem.

Kantorová (2008, s. 83) uvádí, že správná výchova je pouze taková výchova, která směřuje člověka k dobrovolnému rozvíjení sama sebe bez dalšího působení jiným člověkem. Takovou výchovu nazýváme sebevýchovou.

Prvním pojmem je výchova pro volný čas zdůrazňuje cílové zaměření. „Podstatou je utváření, rozvíjení a kultivování schopností, dovedností motivace a kompetencí pro hodnotné využívání volného času.“ Druhým je termín výchova ve volném čase, která je součástí výchovného působení v té části lidského života, o kterém může člověk relativně svobodně rozhodovat. Třetím pojmem je výchova volným časem, ta označuje aktivity ve volném čase, příslušné instituce, použité metody a formy jako prostředky výchovy.

„Děti lze ale vychovávat i mimo školu při tzv. mimoškolních aktivitách neboli v zájmových kroužcích. Tato výchova je od školní výchovy vymezena několika základními znaky: probíhá mimo povinné vyučování, převážně ve volném čase, probíhá i mimo bezprostřední vliv rodiny a je institucionálně zajištěna.“ (Hájek 2008, s. 65)

Právě u těchto věkových kategorií plní významnou funkci volný čas, který děti a mládež tráví organizovaně. Smysluplné naplňování volného času u dospělých, ale není výjimkou. Právě smysluplně strávený volný čas je pro dospělé mnohdy tím nejdůležitějším.

Ve volnočasových organizacích tráví dospělí svůj čas mnohdy mezi různými věkovými kategoriemi, které mohou jejich život obohatit.

Myslím si, že i výchova, která přichází od dětí k dospělým, může mít opravdový smysl.

V poslední řadě bychom neměli opomenout důležitou funkci rodiny. Ta je jednak primárním prostředím, ve kterém dítě vyrůstá, ale také zdrojem osobních příkladů pro aktivní a zdravý způsob života. Děti tak vidí u svých rodičů možnosti využití volného času tak. Ne vždy je toto využití smysluplné a přispívající k dobrému životnímu stylu.

V organizaci Junák – český skaut, pracujeme s výchovnými cíli neustále. Patří mezi nejdůležitější složky skautského výchovného systému. Výchovou ve skautingu se tedy zabývám níže.

Cíle výchovy

Kantorová (2008, s. 113) uvádí, že výchovný cíl udává směr a cestu, kterou se má vychovatel při výchovné činnosti k jedinci vydat, čeho a s jakými činiteli ve výchovném procesu dosáhnout.

Cíle výchovy nám slouží k tomu, abychom věděli, jak si činnost naplánovat a jak výchovný proces pojmout. Pokud si ve výchově nestanovíme reálné a splnitelné cíle, výchova nemůže fungovat.

Výchovné cíle můžeme rozdělit:

- Individuální – upřednostňování osobního rozvoje jedince
- Sociální – zapojení člověka do společnosti s určitou kvalifikací a schopností
- Obecné – všestranně zaměřená výuka s rozvojem povahových a mravních vlastností
- Specifické – rozvoj znalostí, vědomostí a dovedností týkající se využitelnosti v praxi
- Materiální – osvojení si konkrétních znalostí a dovedností pro úspěšné zvládnutí úkolu

- Formální – rozvoj duševních schopností člověka
- Adaptační – získat schopnost přizpůsobit se podmínkám
- Anticipační – výchovné působení orientované k budoucím potřebám
- Teoretické – zaměření na vytvoření systému vědomostí
- Praktické – uplatnění teoretických vědomostí v praktickém životě
- Autonomní – vnitřní cíle stanovené samotným jedincem
- Heteronomní – vnější cíle stanovené skupinou, nutnost přijmout je za své

2.3. Princip dobrovolnosti

Každý jedinec dychtí po svobodě, svobodném rozhodnutí, možnosti něco odmítnout bez studu a negativního důsledku. Svobodu můžeme poskytnout v podobě možnosti využití principu dobrovolnosti, který zajistí, že členové nebudou nuceni k účasti proti své vůli, a zároveň budou odpovědni za přijetí výzvy a vyjádření podpory ostatním. Princip dobrovolnosti je nedílnou součástí a podmínkou pro efektivní průběh a výsledek učení prožitkem.

Princip dobrovolnosti je založen na třech zásadách:

- Vytvoření nových cílů ve vztahu k nabízené výzvě – výsledkem není splnění celé aktivity, ale dosažení předem stanoveného cíle, kterého jsou schopni dosáhnout všichni.
 - Možnost rozhodnutí, co vše z aktivity si chce účastník vyzkoušet – pro každého jedince je výzvou jiná aktivita, proto je důležité mít možnost si určit, co zvládnu, co je ještě pro mě přijatelné a co nikoliv.
1. Tzv. princip informované volby – je především úkolem pro instruktora, aby našel ideální vyváženost mezi tajemstvím pro navození správné atmosféry nadcházejícího zážitku, a informacemi, aby účastníci věděli, co je čeká a mohli si uvědomit své hranice.

Princip dobrovolnosti navozuje atmosféru podpory a porozumění, tím přispívá k přijetí výzev, které se mohou zprvu zdát některým účastníkům nebezpečné. Je důležité zmínit, že rozhodnutím účastníka odejít z výzvy, neznamená, že tím dostane prostor pro aktivitu, která ho baví více. Účastník je i nadále zapojen do výzvy, a to plněním určité funkce odpovídající aktivitě výzvy. Při organizaci jakýchkoliv aktivit, při kterých jsou připraveny pro účastníky některé výzvy, je důležité princip dobrovolnosti vysvětlit, a potvrdit, že opravdu mají všichni možnost se rozhodnout, zda aktivitu vykonají, nebo z ní následně

odejdou. Do aktivity se mohou i vrátit, když zjistí, že výzva pro ně není tak nebezpečná, jak se zprvu zdála. Toto upozornění by mělo být vyřčeno na začátku aktivity, kdy dochází k seznamování a vytváření vzájemného respektu. Před vykonáváním samotné výzvy na to není vždy upozorněno, aby se účastníků nezhostil strach, který by je odvrátil od možnosti si aktivitu alespoň zkusit. Účastníkům je tento princip na začátku důkladně vyložen, měli by ho mít stále na paměti, a v případě potřeby jej využít. (Činčera 2007, s. 20–22)

2.4. Volný čas

Volný čas je možno chápat jako opak doby nutné práce a povinností a doby nutné k regeneraci sil. Je to doba, kdy si své činnosti můžeme svobodně vybrat, děláme je dobrovolně a rádi, přinášejí nám pocit uspokojení a uvolnění.

Skauting jako volnočasová aktivita u dítěte

Děti mladšího školního věku nejsou schopny se svobodně rozhodnout, jakou volnočasovou aktivitu by chtěli vykonávat. Nemají dostatek informací a zkušeností, proto je jejich rozhodnutí ovlivněno vůlí rodičů nebo kamarádů. Rodiče často vybírají pro svého potomka skauting proto, že jsou přesvědčeni, že se dítě bude rozvíjet ve všech oblastech a nejen jedním směrem jako je u sportovních nebo uměleckých kroužků. I v tomto věkovém období se však objevují děti, které mají o skauting už vyhraněný zájem, protože mají zájem o přírodu, zkušenosti z rodiny nebo informace z četby. Potřebují citlivého dospělého, který dokáže pochopit touhu dítěte, a neprosazuje jen svoje zájmy.

Často se stane, že děti po několika schůzkách zjistí, že od skautingu očekávaly něco jiného, že je nenaplnuje, a nechtějí dál pokračovat. I zde hraje velkou úlohu rodič, který by měl opět citlivě dítěti vysvětlit, že je potřeba pokračovat v této činnosti delší dobu a vyzkoušet více aktivit.

U dětí staršího školního věku, je vstup do skautu ojedinělý. Většinou se jedná o jedince, kteří vzplanou na základě nějaké momentální zkušenosti. Stejně jako u mladších dětí může i zde hrát významnou roli rodič. Je to ale podstatně těžší, protože dítě už má mnoho informací o okolním světě, zkušenosti a sociální kontakty.

„Pod pojem volný čas běžně zahrnujeme odpočinek, rekreace, zábava, zájmová činnost, zájmové vzdělávání a mnoho dalšího. Volný čas můžeme definovat jako „souhrn činností, které může člověk provozovat s plnou libovůlí, buď pro odpočinek nebo pro pobavení, či pro rozvoj svých znalostí nebo nezištné školení, pro svou dobrovolnou účast na

společenských záležitostech nebo svobodnou tvůrčí činností poté, když se uvolnil ze závazků pracovních, rodinných i společenských“ (Hájek et al. 2004, str. 25).

„Z psychohygienického hlediska znamená volný čas důležitou kategorií, protože znamená nejsvobodnější volbu činností v životě člověka. Využívání volného času by mělo mít takovou strukturu, aby vedlo k rozvoji osobnosti člověka. Významnou obsahovou náplní volného času je zájmová činnost. Přináší jedinci příjemné zážitky, uspokojení a různou míru aktivity. Přispívá k vytváření pocitu uspokojení a seberealizace.“ (Průcha 2009)

„Prostředí, ve kterém tráví děti volný čas, je velmi různorodé. Může to být domov, škola, různé společenské organizace a instituce. Mnoho dětí prožívá své volné chvíle na veřejných prostranstvích, venku, na ulici, často bez jakéhokoli dohledu, dokonce i bez zájmu dospělých. Tato situace je neuspokojivá, je tím ohrožena výchova dětí a často i jejich bezpečnost. To platí zvláště pro menší děti žijící ve velkých městech.“ (Pávková a kol. 2002)

„Z hlediska dětí a mládeže do volného času nepatří vyučování a činnosti s ním související, sebeobsluha, základní péče o zevnějšek a osobní věci, povinnosti spojené s provozem rodiny, domácnosti, výchovného zařízení i další uložené vzdělávání a další časové ztráty. Mezi součástí volného času nejsou ani činnosti zabezpečující biologické potřeby člověka (jídlo, spánek, hygiena, zdravotní péče). V poslední době, se můžeme setkat s tím, že se některé biologické potřeby přetvářejí v trávení volného času a stávají se koníčkem, například ve vztahu k přípravě (i konzumaci) jídla“ (Pávková 2002, s. 13)

Skauting jako volnočasová aktivita u dospělého v pozici vedoucího

Vedoucí připravuje program schůzek, plánuje činnost celého oddílu, ale není na to sám. V rámci oddílu funguje, oddílová rada, která je složená z dospělých zástupců vedoucího oddílu a rádců družin. Dospělí vedoucí, si mezi sebe rozdělí naplánované aktivity, každý zodpovídá za jinou, a k sobě si přiberou rádce, aby se naučil akci zajistit a organizovat. Jestliže skautský vedoucí bere skauting jako smysl svého života, zařadil ho na přední místa v životním žebříčku hodnot, bude i celý oddíl směřovat touto cestou. Pro každého dospělého vedoucího by měly být skautské zásady samozřejmostí i v běžném životě. Hodnoty jako přátelství, spolupráce a pomoc by se měli zobrazit při každodenních činnostech mimo skauting. Měly by být v každém vedoucího hluboce ukotvené, aby bylo snazší je předávat nedospělým svěřencům. To co je přirozené, nemusí se hrát, děti vycítí a jsou schopny to lehce napodobit. Za činností každého vedoucího zůstává příběh, který

ukazuje jeho osobnost, jeho hodnoty a jeho smysl života. Ten vidí právě ve spokojených dětech, v početném oddíle a v podpoře rodičů. Toho motivuje k další práci a nemá pocit nenaplněnosti.

Opaschowski uvádí, že hlavní náplní volného času, v dnešní společnosti, jsou především tyto aktivity:

- prostředky vedoucí k rozvoji osobnosti, upevňování zdraví, autonomie činnosti
- překonávání pasivity a konzumního stylu života, rozvoj vlastní kreativity
- aktivní nalézání a upevňování sociálních vztahů, společné prožívání volného času
- uvolněnost, otevření se novým podnětům
- zábava, radost, požitek z činnosti - volný čas slouží k uvolnění, odreagování (in Průcha, Walterová, Mareš 2009, s. 198)

2.5. Motivace

Dle Říčana je motivace souhrnné označení pro motivy a jejich působení. Pro pochopení motivace, je důležité umět vyjádřit pojem motiv. Motiv je slovo původem z latiny, kde motus znamená pohyb. Můžeme tedy říci, že motiv je faktor, který uvádí do pohybu. V psychologii jde o pohyb myšlenek, představ, přání, rozhodnutí a dalších. Obecně lze říci, že jde o faktor uvádějící do pohybu činnost či proces. (Říčan 2010, s. 96)

Pedagogický slovník však uvádí, že motivace je souborem vnitřních i vnějších faktorů. Motivování je tedy proces, ve kterém jsou vnitřní podněty směřovány k určeným cílům. Motivace by měla u člověka vyvolat potřebu a současně by měla být náplní k jejímu uspokojení. Měla by komukoliv odpovědět na otázku, proč bych měl danou činnost vykonávat. Motivace by jak u dětí tak i dospělých měla být vnitřní a vnější. Vnitřní motivaci chápeme jako stav, kdy jedinec vkládá do dané aktivity vlastní iniciativu. Vše dělá pro vlastní potěšení a uspokojení. Naopak vnější motivace je stav, kdy je jedinec motivován někým jiným a nevychází tak z vlastního zájmu. Aktivita je víceméně dělána kvůli někomu nebo pro někoho jiného. (Průcha, Walterová, Mareš 2008)

Milan Nakonečný definuje motivaci takto: „*Motivace je intrapsychicky probíhající proces, vycházející z nějaké potřeby a vyúsťující ve výsledný žádoucí vnitřní stav, proces, který je iniciován endogenně nebo exogenně. V obou případech předpokládá interakci vnitřních s vnějších činitelů.*“ (Nakonečný 1996, s. 15)

Podle mě je motivace založena na motivu, jehož význam je podle Nakonečného jako zážitek nebo způsob jednání, který jedinci přináší nějaké uspokojení. Ve skautské organizaci se jedná hlavně o uspokojení potřeby sociálního kontaktu, který je důležitý jak pro vychovávající tak i vychovávané.

Pojem motivace pochází z latinského slova movere – hýbat, pohybovat se. Což chápu tak, že motivace vede ke zvyšování další aktivity.

Jedná se o souhrn všech skutečností, které podporují nebo tlumí jedince, aby něco dělal nebo naopak nedělal. Motivace zahrnuje vnější a vnitřní činitele.

Význam vnitřní motivace ve skautingu

Vnitřní motivace je jedním z nejdůležitějších faktorů pro angažovanou účast a setrvání při skautských aktivitách. Je nezbytná pro vedoucího, který si je dobře vědom jejího významu, a neustále podporuje její prožívání a budování u dětských členů jeho skautského oddílu.

Vnitřní motivace pramení ze zvědavosti a touhy po poznávání nového. Činnost je považována za vnitřně motivující tehdy, jestliže vnější odměna není pro člověka podmínkou účasti na činnosti.

V případě vnitřní motivace vztažené ke skautingu se jedná o uspokojení vlastních zdravých komplexních potřeb, které jsou prožívány jako autentické a dobré. Je to např. přirozená potřeba tvořit, spolupracovat, cítit se ve spojení s něčím větším - s přírodou, pomáhat, předávat své zkušenosti mladším. Chování plynoucí s těchto vnitřních potřeb a v souladu s nimi je poté prožíváno jako pozitivní, naplňující, smysluplné. Poté se tato činnost, či práce stává nástrojem seberealizace lidského potenciálu.

Vnitřní motivace je přirozenou součástí dětského poznávání. U dětí pozorujeme spontánní zájem o poznávání, který je často velice intenzivní. Pokud tento zájem není uspokojován, vede k netečnosti či je nahrazen neúčelnou činností. Podpora tohoto zájmu je základním cílem výchovného procesu ve skautingu.

Skautský vedoucí považuje za vnitřní odměnu, pochvalu od dětí i od rodičů, úspěch svých svěřenců ve skautských soutěžích, zájem o oddílovou činnost i ze strany veřejnosti. Protože práce skautského vedoucího je dobrovolná a není nijak finančně ohodnocena, opravdu musí vycházet z vnitřní motivace.

Vnější motivace ve skautingu

Činnosti vykonávané za účelem získání odměny, nebo vyhnutí se trestu, mají výrazně omezenou časovou působnost. Ve skautingu jsou členové odměňováni různými způsoby. Buď je to získávání bodů za plnění povinností, za chování, za docházku a za účast na výpravách. Nebo je to účast na významnějších skautských setkáních. Nebo jsou to skautská vyznamenání. Vnější motivace je pro jedince důležitá aby podporovala jeho chuť k další činnosti.

U mladších dětí je důležité využívat vnějších motivačních podnětů v průběhu celé doby činnosti, nikoli jen na jejím začátku. Pomocí vnějšího odměňování u dětí dosáhne vedoucí toho, že si dítě nové poznatky zapamatuje rychle, avšak také rychleji vyhasíná, pokud není posilována. Je třeba klást důraz na pozitivní emoční vztah k informaci nebo přijímání informací více smysly. Dětem by vedoucí měl přístupným způsobem smysluplně a zajímavě vysvětlovat důvody toho, proč je důležité chovat se určitým způsobem (např. neodhazovat v lese odpadky, uklidit po sobě tábořiště). Pokud usilujeme o zvnitřnění hodnot, aby děti motivovaly zevnitř, musíme jim podat informaci komplexně, zajímavě, s využitím obrazů, které jsou dítěti blízké (např. pohádkových obrazů), přiměřeně složitě vzhledem k jeho věku.

Vnější odměnou pro skautského vedoucího, je finanční podpora oddílu od rodičů, kdy on potom může zakoupit pro oddíl nový materiál. Další odměnou bývá i nabídka spolupráce, kdy jsou rodiče strženi nadšením dětí a aktivně se podílejí na chodu oddílu. V neposlední řadě jsou i skautští vedoucí odměňováni čestným uznáním nebo skautským vyznamenáním či Medailí díků.

V dnešní době, je mnohdy zanedbávána vnitřní motivace a podporovány jsou viditelné, vnější znaky dosažení úspěchu. Tyto znaky jsou spojeny s prestiží. Děti se snaží své okolí (rodiče, učitele, spolužáky, atd.) přesvědčit o své úspěšnosti tím, že vlastní nejmodernější výtvarné techniky nikoliv tím, že něčeho dosáhly nebo něco zažily. Ve skautingu se podporuje vnější motivace tak, aby byla propojena s vnitřní. Odměňuje se chování, které vede k žádoucím výsledkům a je považováno za charakterní, neboli slovy Eriksona "ctnostné". Neodměňuje se chování bezduché, vedoucí pouze ke zvýšení povrchní prestiže, založené např. na vzhledu a vlastnictví věcí, jak to děti mohou často vnímat v reklamách.

Motivy

Motivy jsou takové duševní projevy, které aktivizují lidské chování, zaměřují je na určitý cíl a v tomto směru je udržují po určitou dobu.

Motivy určují lidskému chování:

- směr, zaměření určité aktivity a tím i její obsah
- intenzitu aktivity
- délku trvání aktivity

Motiv k určitému chování vzniká na základě interakce vnitřního stavu jedince a vnějších, aktuálně působících podnětů.

Motivace člověka je posilována emočními prožitky, které souvisejí s nespokojeností a nelibostí a na druhé straně se spokojeností a pocitem libosti. (Nakonečný 2015)

2.6. Klíčové kompetence jako nový cíl výchovy a vzdělávání a jejich vliv na práci vychovatelů včetně skautských vedoucích

Ve své práci, bych chtěla zmínit i klíčové kompetence pro skautskou výchovu, které jsou z mého pohledu velmi důležité.

V každém pracovním či vzdělávacím prostředí musejí být lidé, kteří mají klíčové kompetence k vykonávání daného programu.

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence jsou samy o sobě obsahově neutrální, neboť jsou použitelné na libovolný obsah. Jejich zprostředkování je však nutně vázáno na konkrétní obsah. Nabývání klíčových kompetencí je proces celoživotní, který je udržován dynamikou nového učení a přeučování.

Struktura klíčových kompetencí

Klíčové kompetence zahrnují široké spektrum kompetencí přesahujících hranice jednotlivých odborností. Jsou výrazem schopnosti člověka chovat se přiměřeně situaci, v souladu sám se sebou, tedy jednat kompetentně. Rovinou kompetencí můžeme chápat jako různé schopnosti, které působí společně. Individuální kompetencí k jednání je potenciál k disponování kompetencemi. Ty vyvíjí spolupůsobení sociální kompetence, kompetence ve vztahu k vlastní osobě a kompetence metod.

Sociální kompetence:

- - schopnost týmové práce
- - kooperativnost
- - schopnost čelit konfliktním situacím
- - komunikativnost

Kompetence ve vztahu k vlastní osobě:

- nakládání s vlastní hodnotou
- být svým vlastním manažerem
- schopnost reflexe vůči sobě samému
- vědomé rozvíjení vlastních hodnot a lidského obrazu
- schopnost posuzovat sám sebe a dále se rozvíjet

Kompetence v oblasti metod:

- postupovat systematicky a analyzovat
- vypracovávat tvořivá řešení
- strukturovat a klasifikovat nové informace
- dávat věci do kontextu, poznávat souvislosti (Belz, Siegrist 2015)

KOMPETENCE SKAUTSKÉ VÝCHOVY

OBLAST	PODOBLAST	KOMPETENCE
Co umím a znám	Praktický život	V běžném životě je samostatný a zvládne se postarat o sebe i ostatní.
	Fyzická zdatnost	Je fyzicky zdatný, pohyb ho baví.
	Buď připraven	Je připraven na různé situace včetně krizových.
	Hledání řešení	Umí řešit problémy, kriticky pracovat s informacemi, učí se z řešení problému.
	Tábornická praxe	Uplatní se při táboření oddílu.
	Tvořivost a zručnost	Rád se rozvíjí v tvořivosti a zručnosti.
Kdo jsem	Já a můj život	Rozvíjí a prohlubuje vlastní sebepoznání a duchovní život.
	Moje svědomí	Naslouchá svému svědomí, které je formováno na základě skautského slibu a zákona.
	Osobní rozvoj	Cíleně se rozvíjí se v různých schopnostech (rozumové, emoční apod.).
Moje kamarádství	Vztahy	Navazuje, udržuje a rozvíjí kvalitní vztahy.
	Komunikace mezi lidmi, vyjadřování	Komunikuje s ostatními s cílem navázání kvalitních vztahů. Umí se vhodně vyjadřovat.
	Pomoc druhým	Pomáhá druhým.
Můj domov	Moje rodina	Chápe rodinu jako důležitou a je jejím aktivním členem.
	Moje parta	Umí skautsky žít ve skupině neskautských vrstevníků.
	Družina jako tým	Umí být platným členem týmu.
Svět okolo nás	Já v demokracii	Je aktivním občanem v demokratickém společenství.
	Propojený svět	Uvědomuje si propojenost světa a svou roli v něm.
	Rozmanitost světa	Oceňuje rozmanitost a vnímá ji jako příležitost.
	Příběhy našeho světa	Skrze příběhy světa nachází nové porozumění.
Příroda kolem nás	Pobyt v přírodě	Rád pobývá v přírodě a umí se v ní chovat.
	Vnímání přírody	Prožívá krásu a jedinečnost přírody, vnímá a poznává příběhy krajiny.
	Poznávání přírody	Učí se porozumět přírodě a krajině kolem sebe.
	Hodnota přírody	Uvědomuje si hodnotu přírody, rozvíjí a kultivuje svůj vztah k přírodě.
	Šetrné chování	Chová se šetrně a ví proč.

Obr. 1 – Kompetence skautské výchovy (zdroj: www.krizovatka.skaut.cz)

2.7. Smysluplnost života

Osobní pojetí smysluplnosti života se týká vlastní osoby, a to jak psychického tak fyzického stavu, jak v přítomnosti, tak v kontinuitě života. Týká se ale také stavu světa v přítomnosti, minulosti a budoucnosti. Křivohlavý ve své knize uvádí, že se osobní pojetí smysluplnosti života v průběhu života mění. „*Osobní pojetí života je chápáno jako dynamický systém, který se v průběhu života adaptuje a reorganizuje.*“ (Křivohlavý 2006, str. 88)

Proměnlivá dynamika života lidí ve společnosti klade na jedince velké nároky ohledně přizpůsobivosti, adaptace na změnu, což značí soustavnou práci na vlastním příběhu, na reflektování své životní cesty.

Smysl života je souhrnnou charakteristikou našeho bytí a v lidském životě představuje důležitou interakci s okolním prostředím. Pokud si v životě najdeme důvod pro co žít a nežijeme marně, je tento proces vysoce pozitivní na lidskou psychiku. (Paulík 2017)

Pokud se začneme zaobírat smyslem života, je to nejspíše v době nezdaru. V čase, kdy máme potřebu najít nový zdroj smyslu a přehodnotit tak svůj dosavadní život. Nad smyslem života a naší existence se pozastavilo mnoho známých i neznámých myslitelů. Některé výzkumy se shodovaly, některé se rozcházely, ale každý vnesl do této problematiky nové úvahy. Jestliže, si položíme otázku, jaký má život smysl, tak se nikdy nemůžeme dostat k relevantní odpovědi. Pokud začne člověk, posuzovat sám sebe, nikdy se nedostane k odpovědi na svou otázku. Nejde však jen o lidi, kteří si tuto otázku položí letmo ve svém životě. Ani myslitelům se nepodařilo subjektivně zhodnotit smysl života. Je tedy zřejmé, že určité vymezení smyslu života nemůže být přesněji definovaná právě z výše uvedených důvodů.

Viktor Emil Frankl stál za zrodem logoterapie, která je psychotherapeutickou metodou. Je vhodné jí zmínit, jelikož se jedná o metodu, která pomáhá porozumět smysluplnosti života. Logoterapie vznikla jako potřeba pro vyplnění mezery ve vědeckém prostoru v psychiatrii. Pro logoterapii hraje klíčovou roli uvědomění člověka, že je svobodný vůči osudu, odpovědný za svůj život a že náš život „pohání“ mnohými nazývaná vůle ke smyslu. Všechny tři poznatky vyplývají z existence duchovní dimenze lidské bytí.

Ústřední myšlenka Franklovské logoterapie spočívá v sebetranscendenci člověka. Dle Frankla člověk není pouze tělesně-duševní zařízení, které by mělo udržovat své tělesné

a duševní funkce v rovnováze, aby v něm při vychýlení z rovnováhy nenastala porucha. Člověk proto potřebuje smysl, pro nějž sám sebe překračuje. Sebetranscendence přináší duševní stabilitu, aby člověk nemusel žít v trvalém napětí ze strachu o vlastní blaho, o udržení rovnováhy. Pokud však člověk využije schopnost sebestranscendence, dokáže se dívat za hranice svého já, jelikož koná smysluplný záměr, či se obrací na druhé lidi, a to mu dodá klid namísto napětí, které se tak vytrácí.

„Nezáleží tedy, zda jsem úspěšný šťastný, odměněný však sloužím smyslu, který jsem si sám zvolil, žiji tedy smysluplný život.“ (Lukas, 1997)

Psychologické pojetí smysluplnosti

Viktor Emil Frankl se zabýval postojem k otázce smysluplnosti života. Fabry (1998) v knize Jara Křivohlavého říká: „*Neexistuje přesná definice toho, co označujeme termínem smysluplnost nebo smysl. Existuje však povědomí o tom, že v našem světě a životě existuje určitý řád a pořádek.*“ (Fabry in Křivohlavý 2006, s. 95)

Debats v knize naopak ukazuje Franklovo pojetí smysluplnosti a možnost rozlišit jej do dvojího druhu. Prvním pojetím je smysluplnost drobných. Ta znamená, že i ty nejtriviálnější události v našem životě mají smysl. Frankl si myslí, že pokud nastává v našem životě nějaký okamžik rozhodnutí, člověk stojící před ním, musí najít a chápat smysluplnost toho, co dělá a jaký to bude mít dopad.

Druhým pojetím je smysluplnost celého života. Toto pojetí popisuje to, co je v centru naší existence, tedy, že člověk hledá smysl života. Tuto smysluplnou existenci hledáme celý život, snažíme se ji poznat, i když víme, že nám na to celý život stačit nebude a nebudeme schopni ji celou uchopit.

Franklovo pojetí shrnuje Fabry (1998) heslovitě a to následovně „*Jde o to žít životem, který stojí za to žít.*“

Viktor Emil Frankl vytvořil výčet oblastí, podle kterých se zaměřujeme ke smysluplnému naplnění života.

Mezi tato témata patří:

- Tvořivé – kreativní aktivity,
- Zážitekové – prožíváme je tváří v tvář kráse, pravdě a lásce

- Postojové – projevující se například tváří v tvář statečnému čelení utrpení (Křivohlavý 2006 s. 106)

Někdy v životě nedokážeme pochopit a spojit prožitky v celek, který by nám měl ukázat jejich význam. Prožíváme mnohé události, které do našeho života zapadají, a my chápeme jejich smysl. Malé události, občas mají pro člověka větší smysl než události velké.

Všechno v našem životě má smysl, důvod proč to zrovna děláme. Vše, co v životě děláme, děláme za dosažením konkrétního cíle či potřeby. Takové jednání, které se v průběhu života odráží od cílů, se dá nazvat jako smysluplné. Křivohlavý (2006) ve své knize uvádí druhy cílů, které si z hlediska obsahu určujeme.

Druhy cílů:

- Krátkodobé nebo dlouhodobé – jako krátkodobý cíl uvádí základní potřeby, jako jsou obléknout se či se umýt. K dlouhodobým cílům patří realizace našich snů, které mají nějaký celoživotní záměr.
 - Mělké nebo hluboké – jako mělký cíl je uvedena účast na diskotéce. Mezi hluboké patří snaha poznat příčiny selhání léčby.
 - Úzké nebo široké – mezi úzké cíle patří schopnost soustředit se na vlastní studium či práci. Mezi široké cíle pak patří schopnost skloubit profesní a rodinné úkoly.
2. Realistické či iluzorní – příkladem realistického cíle může být postavení rodinného domu. Jako iluzorní cíl je brána snaha být všemohoucím. (Křivohlavý 2006, s. 17)

V psychologické rozvaze o smyslu života, je přinesena do dlouhé řady potřeb člověka potřeba mít cíl. Dlouhodobý a hluboký cíl, podle slov Křivohlavého (2006), přináší člověku pocit smysluplnosti vlastního jednání a pomáhá ho dlouhodobě udržet na dané úrovni aktivace. Danou věc dělám z takového a z takového důvodu, proto své jednání pocítuji jako smysluplné.

Se smysluplnými cíli souvisí i Maslowova hierarchie potřeb. Tu mi přijde dobré zmínit, protože potřeby mají s cíli mnoho společného. Jelikož uspokojení potřeb může pomoci člověku k pocitu spokojenosti.

Potřeby – stav nedostatku či nadbytku, který člověk pocítuje jako nepříjemný a má potřebu jej odstranit či uspokojit.

Maslowova hierarchie potřeb

<p>TRANSCENDENCE spirituální potřeby</p>
<p>SEBEREALIZACE potřeba naplnit svůj potenciál, mít smysluplné cíle</p>
<p>ESTETIKA potřeba krásy a harmonie</p>
<p>POZNÁNÍ potřeba znát a rozumět, dozvídat se nové věci</p>
<p>ÚCTA, RESPEKT potřeba sebedůvěry, pocitu vlastní hodnoty a zdatnosti, sebeúcty a respektu druhých</p>
<p>PŘIMKNUTÍ potřeba někam patřit, být zapojen, milovat a být milován</p>
<p>BEZPEČÍ potřeba být zajištěn, v pohodlí, být v klidu, nemuset mít strach</p>
<p>BIOLOGICKÉ POTŘEBY jídlo a pití, kyslík, odpočinek, sexuální vyžití, uvolnění napětí</p>

Tab. 1 - Maslowova hierarchie potřeb (zdroj: Říčan 2010, s. 111)

Nižší potřeby slouží k zachování existence:

- fyziologické
- potřeba bezpečí
- potřeba lásky
- potřeba uznání

Vyšší potřeby jsou spjaté se společností, se společenským začleněním:

- potřeba poznání
- potřeba porozumění
- potřeba estetická a kulturní

- potřeba seberealizace

Maslowovy zákony:

- vyšší potřeby se uspokojují tehdy, jsou-li přiměřeně uspokojeny potřeby nižší – konkurují-li si dvě potřeby, je vždy uspokojena ta nižší
- nejsou-li uspokojeny potřeby, a to jak nižší, tak vyšší, tak se tlak na jejich uspokojení v případě vyšší potřeby snižuje a v případě nižší zvyšuje

Smysluplnost dle Maslowa je, když jsou nižší potřeby uspokojeny tak, že je smysluplnost motivační silou života. Je tedy jen vnitřní vlastností člověka a mimo něj neexistuje.

Maslow tvrdí: „Každý si může svůj smysl života vybrat či podle své přirozenosti a svobodné vůle vymyslet podle toho, co mu vyhovuje.“ (Křivohlavý 2006, s. 96)

2.8. Životní cesta

Snad nejvíce používanou a nejslavnější učebnicí psychologie v Čechách a na Slovensku a předtím v Československu za dob totality, je kromě prací V. Příhody a Z. Matějčka dílo “Cesta životem“ od profesora Pavla Říčana (1990). Celoživotní vývoj člověka přirovnává k “cestě”. Po cestě lze kráčet, klopýtat, běžet, vracet se, stagnovat, sejít na scesti. Každá etapa této cesty má jiný charakter a my po ní jdeme jinak. Na začátku cesty je nezbytná podpora a péče nejbližších, na kterých jsme zcela závislí. V generativním období života je člověk naopak silný, zkušený a může provázet na části jejich cesty ty mladší a méně zkušené. Tím se on sám posouvá a učí dál. Osobní a duchovní vývoj nikdy nekončí.

Životní cesta zahrnuje výchovu a sebevýchovu. Cesta, na kterou se vydáváme již od útlého věku, je vedena nejdříve rodiči a poté učiteli. Ti nám pomáhají objevovat svět a řešit problémy, do kterých se postupem času dostáváme. Formují nás a my podle jejich předaných zkušeností formujeme sebe. Tato cesta, ze které mnohdy můžeme sejít, nám přináší smysl života. Každý krok vedle, nás může posilnit pro naši další cestu. Životní cesta, na kterou se vydáváme, je cestou vpřed, ale zastavení se a ohlédnutí za minulostí je důležité v našem pokračování. Dle mého názoru má každý svou životní cestu již předurčenou. Vše, co v našem životě děláme, má nějaký smysl, který nás posouvá dál. Životní cesta začíná narozením a končí smrtí. Během života máme potřebu si svou existenci reflektovat a přicházíme k otázkám etap naší životní cesty. Každý může svou životní cestu chápat jinak a po svém.

Životní cesta nám dává určitý smysl našeho vědění. Cestu asi nezměníme, ale může se zdát, že můžeme ovlivnit, co se stane, když v to začneme věřit. Pro lepší pochopení životní cesty, nebo chceme-li životního smyslu, si můžeme přečíst spousty knih. Knihy, ve kterých je inspirace k tomu, jak žít lepší život nebo být lepším člověkem. Tyto knihy nám mohou dát pouze impulz k nasměrování, nikdy však přímou cestu. Každý je svého štěstí a života strůjcem. Jak už jsem výše zmínila, život si nevybíráme, ale nikdo neříká, že bude lehký.

Již od útlého dětství se nám do života dostávali překážky, které jsme museli překonat. Po překonání jsme se cítili zocelení, můžeme říci, že nás to posilnilo. Při překonávání dalších složitých situací v našem životě si mnohdy řekneme, že by už mohly skončit. Cítíme se dost silní a sebevědomí k tomu, abychom se chovali jako dospělí lidé. Nikdy nejsme ale dost silní na to, abychom životní situace přijali s pokorou. Pořád dokola máme pocit, že je potřeba vůči nastalým situacím bojovat. Do našeho života přichází mnoho lidí, kteří nás formují a kus cesty s námi jdou. Za nějakou dobu se odpojí a přijdou noví lidé a nové situace, na které se nedokážeme nikdy připravit.

Těmito myšlenkami bych jen chtěla říct, že je těžké uchopit životní cestu. Skautský vedoucí, jehož životním příběhem jsem se zabývala, měl o své životní cestě jasnou představu. Vzal ji jako své poslání a věřil, že ji může naplno prožít.

2.9. Narativita

Narativní přístup nám pomáhá vytvořit rámec pro zkoumání životních příběhů. Tyto přístupy vycházejí z formování identity člověka vyprávěním a nezáleží, zda jsou osobní nebo dobové. Předpokladem je, že vyprávění pomáhá zhodnotit člověku jeho příběh a nahlížet na problémy z mnoha úhlů. Narativní přístup je využíván zejména v rodinné terapii, kde zastupuje důležitou roli.

Narativní identita jedince je tvořená a formovaná hlavně představami a prožitými událostmi integrovanými do podoby příběhu. Někdy se v příbězích může objevit i fikce, kterou tam jedinec zahrne. Tuto fikci není lehké odhalit. Jedinec si jí ani nemusí být vědom, jen si příběh poupraví tak, aby mu seděl (používá tzv. obranné mechanismy). Výhodou narativního přístupu je, že příběhy lze využít jako prostředek ke změně nežádoucí situace. Tento přístup může otevřít jedinci nové příležitosti a pohledy na sebe. Je zde důležitá práce s jedincem a jeho příběhem. Další osoba může jedinci pomoci najít nové možnosti pohledu

na příběh a může odkrýt problémy, na které by jedinec sám nepřišel. Problémy jsou v takové chvíli posuzované jako externí prvky, se kterými se dá dále pracovat.

Narativitu chápeme jako formu vyprávění, ve kterém jedinec popisuje důležité momenty v jeho příběhu, vyjadřuje své názory, postoje a emoce. Může uvažovat o své budoucnosti a reflektuje sám sebe. Příběh, který nám jedinec předává, není jen holé povídání o životě, ale chápeme, že lidská mysl je strukturována tak, že lidský život ze subjektivního pohledu daného člověka se velmi podobá příběhu (Chrz, 2007 Nišpanská, 2017). Do narativního vyjádření života mohou být zakomponovány i psané dokumenty, které pomáhají k další reflexi života a přemýšlení o budoucnosti.

Životní příběh lze chápat jako narativní zachycení událostí, které mají pro jedince určitý význam. Z tohoto pohledu je neustále tvořen dalším vzájemným působením s okolím. Smysl, který jedinec přikládá věcem a událostem, které ho ovlivnily, není jen a pouze zaznamenáním a reflexí reality, ale její nepřetržitou interpretací s cílem dosáhnout celkového vnímání narativní identity. Příběh nám skvěle pomůže porozumět podstatným událostem vlastního života jedince a roli, kterou jedinec ve společnosti zastává. (Lukas, 2006)

Narace je zprostředkování děje vyprávěním, kterým vzniká lineární kompozice, kterou chápeme jako události poskládané za sebou. Kompoziční postup je důležitý pro uspořádání prvků při zachycení děje tak, aby obsah sdělení (ať už fiktivní nebo faktický) byl prezentován jako propojený sled událostí.

Narativní postupy nejčastěji využíváme z těchto hledisek:

- šetří čas (vyprávění pracuje se zkratkou) a dovoluje schematické, opakující se uspořádání vstupního materiálu do známých a opakujících se vzorců
- maximalizuje šanci na to, že adresát interpretuje sdělení v souladu se záměry komunikátora
- narativita představuje autoritativní nabídku vidění (interpretace) nabízeného děje, a je tedy faktorem odstraňujícím či omezujícím interpretační rozpory

Jednou z klíčových funkcí narace je utřídit předkládaný materiál z hlediska prostoru a času. Při narativních postupech zachycujeme i prožívání jedince a význam tak můžeme chápat z mnoha úhlů. Vyprávění podléhá ustáleným pravidlům, která usnadňují porozumění. Narace je schopna zajistit, aby si příjemci k příběhu vytvořili vztah (objektivní či subjektivní

postoj). Míra vtažení do vyprávění má vliv na příjemce akceptovat významy a poselství, které jsou v textech obsaženy.

2.10. Skautské hnutí – historie a proměny

Skautské hnutí podléhalo v průběhu dvacátého století na našem území mnoha dramatickým změnám souvisejících s politickou situací. V určitých obdobích bylo hnutí dokonce zakázáno. Mnozí účastníci hnutí byli v období nacismu i komunismu pronásledováni, vězněni, mučeni, připraveni o život. Další prožili významnou část svého života bez možnosti aktivně se zúčastňovat skautských aktivit. Kupříkladu se věnovali skautingu v dětství a poté až v dospělosti, po pádu komunistického režimu. V tomto období byla většina dětí členem organizace Pionýr. To nevyhnutelně poznamenalo osobní příběhy mnoha skautských vedoucích. Nebylo lehké dát svému příběhu opětovný smysl (identita jako příběh) a kontinuitu, když samotný příběh skautingu byl tolikrát násilně přerušen v důsledku politických změn. Následně, po pádu totalitního režimu v devadesátých letech, došlo k obnově hnutí. Avšak přicházela další dramatická změna v oblasti životního stylu dětí hlavně pod vlivem informačních technologií.

Jistě by byl odlišně subjektivně vnímán a popsán životní příběh člena zájmové organizace, která by se rozvíjela nepřetržitě a svobodně. Zvnitřněné hodnoty skautingu dodaly mnohým členům naději, sílu a integritu potřebných pro překonání zmíněných překážek, těžkostí a dlouhých období bez možnosti se oficiálně sdružovat.

Skaut je dobrovolné hnutí pro děti, mládež a dospělé, rozšířené po celém světě. Za cíl si dává jak výchovu, tak sebevýchovu všech věkových kategorií. Skaut je dobrovolný a nepolitický spolek, sdružující členy a členky bez rozdílů národnosti, náboženství, politického přesvědčení, rasy a jiných rozdílů. Posláním Junáka – českého skauta je podpora a rozvoj osobností mladých lidí a přispívání k jejich duchovním, mravním, intelektuálním, sociálním a tělesným schopnostem. Cílem je připravit je tak, aby byli po celý život připraveni plnit povinnosti k sobě, bližním, vlasti, přírodě a celému lidskému společenství v souladu s principy a hodnotami. Tyto principy a hodnoty byly stanovené zakladatelem skautského hnutí, lordem Robertem Baden-Powellem a zakladatelem českého skautingu, profesorem A. B. Svojsíkem.

Historie organizace Junák – český skaut, z. s.

V roce 1911 odjel profesor A. B. Svojsík do Anglie, kde se chtěl seznámit se zdejšími skauty a jejich fungováním. O rok později v roce 1912 vyšla jeho kniha *Základy Junáctví*, kterou přeložil z anglického originálu *Scouting for boys*. V červenci roku 1912 tak začíná pod jeho vedením první skautský tábor a to nedaleko hradu Lipnice, kam vyjel se třinácti chlapci poznat přírodu a předat jim zkušenosti, které si přivezl z tábora z Anglie. V roce 1913 už do Junáka chodí mnohem více chlapců. Na táborech staví první podsadové stany, které v jiných zemích neznají a dodnes je obdivují skauti a skautky na celém světě.

Po dvou letech, ve kterých skautovali výhradně chlapci, se k ní přidávají i dívky. Na podzim roku 1914 zakládá Vlasta Koseová první družinu skautek s názvem Sasanky. První tábor skautek se koná v roce 1915 u Živohoště. V historii to Junák neměl nikdy jednoduché, několikrát se dostal do úzkých. Zpočátku musel překonat 1. světovou válku. Skauti se aktivně účastnili zakládání republiky.

V prvních dnech a týdnech svobody a nezávislosti se přihlašovali do služeb československé vlády a jejích orgánů. Čeští skauti zaručovali spolehlivé a rychlé dodávání listovních zásilek nejen mezi úřady. Díky spolehlivosti a dobře odvedené práci vznikají u nás první poštovní známky s tematikou skautingu na světě.

Dne 28. října 1940 z rozhodnutí nacisty K. H. Franka byla organizace poprvé zrušena.

Během druhé světové války mnoho skautů hájilo myšlenky skautingu v ilegálním odboji či za hranicemi protektorátu. Většina z nich působila v oddílech v zahraničí, jiní se skrývali pod dalšími organizacemi (Klub českých turistů, Klub Mladého hlasatele).

Totalitní režim nedovoloval činnost hnutí, které stojí na demokratických principech. Proto mnoho skautů zaplatilo za hájení skautských myšlenek vlastním životem. Skauting byl znovu obnoven v květnu roku 1945. Poválečné nadšení k němu přivádí až čtvrt miliónu členů.

V roce 1946 je vystavěna kamenná mohyla Ivančena na Lysé hoře v Beskydech na památku popravených skautů účastnících se nacistického odboje.

Dalším mezníkem ve skautské historii se stal rok 1948. Organizace byla začleněna do Svazu československé mládeže a roku 1950 rozpuštěna. Řada skautských vůdců se stala obětí politických procesů a trávila roky v komunistických táborech.

Celých 18 let trvá období do obnovení skautingu a přichází roku 1968. V souvislosti s Pražským jarem se 29. března organizace dává do činnosti. Radost z obnovy netrvá dlouho. Končí s rokem 1970.

Skauting se tak po třetí rozpouští na další dlouhou dobu. I v tomto období pracují některé oddíly či jedinci v jiných organizacích a zachovávají tak skautský program a myšlenky.

Po sametové revoluci v roce 1989 je činnost skautské organizace obnovena a 28. prosince téhož roku jsou schváleny stanovy organizace Junáka – svazu skautů a skautek. Skautská organizace se rozrůstá, ve městech i na vesnicích vznikají nová střediska a stará se obnovují. Junák – český skaut se stává členem mezinárodních skautských organizací.

Současnost organizace Junák – český skaut, z. s.

Na počátku nové éry po dlouhé odmlce se dokázal skauting znovu postavit na nohy. Dnes Junák – český skaut čítá téměř 68 000 aktivních skautů a skautek. Na XI. Valném sněmu Junáka v roce 2005 byl přijat dokument s názvem „*Charta českého skautingu na počátku 21. století*“ (celé znění viz příloha č. 1) Charta uvádí vizi, jak silná, moderní, přitažlivá a kompetentní by organizace měla být. Měla by ukazovat jasný výchovný cíl a umět nabídnout pomocnou ruku rodičům při výchově dětí. Charta byla schválena a stává se tak impulsem pro inovaci výchovného programu a pro modernizaci skautské organizace.

V roce 2007 slaví čeští skauti, stejně jako celý svět, sté výročí vzniku skautingu.

Praha se mění na obrovské dějiště oslav tohoto výročí skautingu. Sjíždějí se sem skauti a skautky z celé země, aby zde tento důležitý historický mezník oslavili. Petřínská rozhledna byla symbolicky ověšena skautským šátkem, oslavy probíhají na Staroměstském i Václavském. Oslavy vrcholí na světovém Jamboree v srpnu v Anglii, kam se sjíždí více jak 40 tisíc účastníků, aby sdíleli společnou myšlenku: One World – One Promise (Jeden svět – jeden slib).

Organizace za sto let své existence ovlivnila životy mnoha tisíců lidí. Můžeme mezi nimi najít, známé osobnosti z politického, uměleckého i sportovního života. Můžeme dokonce i říci, že se skauting dostal až na Měsíc a to díky americkému astronautovi Neilu Armstrongovi. (viz příloha č. 2)

Pojetí výchovné činnosti ve skautské organizaci dříve a dnes

Pokud se podíváme do minulosti, všimneme si rozdílů u výchovných metod v rámci pojetí původního a dnešního skautingu. Skauting vznikl na myšlenkách dvou základních směrů. Šlo o spojení myšlenek Roberta Baden Powella, který byl dlouholetým vojenským generálem se specializací na vyzvědačství a výchovu, a myšlenek Ernesta Thomsona Setona, který se věnoval přežívání v přírodě, které dnes známe pod názvem Woodcraft. Rozdíl však nalezneme v tom, že Ernest Thomson Seton kladl důraz na duchovno, které se přiklání více k individuálnímu prožívání než k tomu náboženskému.

Dále ve skautingu můžeme najít Setonovský smysl pro přírodu a soulad s ní jako s matkou. To v čem si s Robertem Baden – Powellem rozuměli, byla podpora osobnosti ve smyslu brát člověka jako individualitu, ale zároveň tak, aby se uměl zařadit do malého společenství, které dnes známe jako družiny.

Robert Baden Powell a Ernest Thomson Seton se v roce 1906 sešli a navzájem si prostudovali koncepci výchovy mládeže. Našli však mnoho nesouladů, jelikož byl každý jinak orientovaný. Powell si představoval výchovu mladých chlapců jako gentlemanů, na druhé straně Seton si představoval výchovu mladých chlapců jako indiánů. Domluvili se na převzetí některých principů, které pocházeli z Woodcraftu. Mezi ně patřil třeba smysl pro systém, pojetí výchovy jako komplexního vnímání člověka a službu, která se promítá ve skautském slibu a zákonu.

Po několika letech přichází celosvětový fenomén i do Čech. Skauting se zde objevuje ve více formách, ve kterých je ale princip výchovy pořád stejný. Nejúspěšnější formou v Čechách se stal Junák – český skaut, založený profesorem tělocviku Antonínem Benjamínem Svojsíkem. Ten se vydává do Anglie za Robertem Baden Powellem za účelem osvojení si moderních metod výchovy mládeže. Měl však problém přijmout za své cizí výchovné metody, proto se začal, snažil o tvorbu vlastních výchovných principů, které budou bližší mládeži v Čechách. (Svojsík 1991)

Výchova je a byla vždy spojena s přijetím hodnot a principů, které se ve skautingu odrážejí. Náplní českého skautingu nebylo jen vychovat z mladých hochů gentlemany milující přírodu, ale poskytnout mládeži vhodnou náplň jejich volného času a výchovně na ni působit. Následně šlo o to, aby se děti z měst dostaly více do přírody a plnohodnotně trávily svůj volný čas.

Myslím si, že se dnešní skauting od tradičního příliš nezměnil, změnilo se spíše děti, ale i přes to se skauting staví mezi nejúspěšnější organizace. Děti i mládež totiž stále vyhledávají dobrodružství a přírodu. Dnešní skauting pořád dbá na tradice a respektování zvyků. Jen je potřeba se dokázat udržet a zapojit do programu techniku a další vymoženosti doby.

Skauting si neustále uvědomuje, že je potřeba děti nějakým způsobem umět zaujmout. Proto se vytváří výchovný program, ve kterém nalezneme tyto výchovné nástroje: stezky, odborky, zkoušky, závody, projekty, akce a plno dalších. V dnešní době má největší česká skautská organizace Junák – český skaut téměř 68 tisíc členů. A neustále přibývají další. Skautské organizace výchovně působí po celý rok, kdy se každý týden konají družinové a oddílové schůzky, alespoň jednou v měsíci víkendové výpravy a o prázdninách vše završí tábory či vzdělávací akce pro skautské vedoucí.

Před přijetím Charty českého skautingu byly brány na zřetel úvahy o tom, jak mají vypadat a jaké vlastnosti, schopnosti a dovednosti by měli mít mladí lidé vůči principům a poslání skautingu v dnešní době po tom, co projdou skautskou výchovou. Charta se tak stala podnětem k inovaci skautské výchovné metody a k modernímu směřování organizace. (Skaut 2020)

2.11. Obsah a pojetí výchovy v současné organizaci Junák – český skaut z. s.

Cíle skautské výchovy

Základní prvky směřující k naplnění cílů jsou principy výchovy, poslání, skautský slib a zákon. Výchovné cíle by měly úzce souviset se skautskými hodnotami a měly by být praktické. Cílem organizace je vychovat demokratické a hrdé občany našeho státu, kteří budou ctít hodnoty, naplňovat skautský slib a zákon a to i v případě, že nejsou na schůzce či skautské akci. Cílem je také podporovat a rozvíjet osobnost mladých lidí a při vytváření programu je důležité si říct, čeho chceme dosáhnout, a zda je to vhodné pro věkovou kategorii. Daných cílů dosahujeme pomocí různých prostředků. (Břicháček 1992 s. 50)

Základní principy výchovy v organizaci

Organizace Junák – český skaut, z.s. má ucelené tyto základní principy výchovy:

- *Odpovědnost vůči ostatním* je chápána jako věrnost své vlasti, která by měla usilovat o mír. Dále je to snaha o vzájemné pochopení, které souvisí se spoluprací mezi lidmi, národy a různými sociálními skupinami a je pojata jako závazek, při němž se zúčastňujeme na rozvoje společnosti. Je také chápána jako projev úcty a

lásky k našim bližním a přírodě.

- *Odpovědnost k Bohu* je chápána jako povinnost hledat a respektovat v životě vyšší hodnoty než jsou hodnoty materiální. Můžeme ji tedy uvádět i jako Odpovědnost vůči vyšším hodnotám. Jde například o morálku nebo slušnost, nemusí jít nutně o víru. Cesta k uznání a přijetí těchto vyšších hodnot může vést také prostřednictvím přihlášení se k víře, proto se tento princip nazývá jako Odpovědnost k Bohu. Ve skautu však není podmínkou být příslušný k určitému náboženství. V celé organizaci se nacházejí jak oddíly ateistické, tak i oddíly věřících. Kniha Čekatelská zkouška uvádí že, „Dvě nejvyšší hodnoty, na nichž skauting stojí, jsou Pravda a Láska (pro věřící synonymum Boha). Pravda jako pravdivost, pravdomluvnost, schopnost dodržovat pravidla, schopnost přijmout zpětnou vazbu, schopnost dokázat stát za pravdou i v nepříznivých podmínkách. Láska jako hluboký pozitivní vztah k lidem, přírodě, vlasti, pomoc bližním a potřebným, přátelství.“ (Čekatelská zkouška, Junák – český skaut, z.s., TDC, 2016 s. 19 – 20)
- Třetím principem je *Odpovědnost vůči sobě*. Každý by měl být sám sobě přítelem a ochráncem. To znamená, že bychom se měli umět postarat o své zdraví, vzdělávat se a rozvíjet své schopnosti. K naplnění těchto schopností skautům pomáhá stezka, která motivuje k rozvoji, pohybu nebo vede k pochopení, jak se o sebe postarat v dnešním světě. To je zejména myšleno tak, že i přes nátlak nebezpečí číhajícího ze všech stran skaut ví, čeho se vyvarovat, a jak se před těmito aspekty chránit. Prostředkem k tomu, abychom naplnili svou funkci, není pouze to, že se zúčastníme vzdělávacích akcí, ale také to, že budeme pracovat na našich slabých stránkách a dále budeme rozvíjet ty silné.
Tyto tři základní principy jsou vyjádřeny i ve skautském slibu a zákonu. (Macková, 2018)

Didaktické principy skautské výchovy

Skautské principy mají i dílčí cíle, které je třeba naplňovat. Nyní bych ráda rozebrala dílčí pravidla.

Postupem času se tyto principy mění nebo si je každý z vůdců upravuje na základě svých vlastních zkušeností. Didaktických principů je ve skautingu mnoho a já bych zde ráda uvedla jen některé z nich. Jak už je výše zmíněno, celá skautská organizace pracuje na principu dobrovolnosti. Na většině programů se tedy podílí motivační zájem chlapců a děvčat. Skautská organizace je dobrovolné hnutí a nemůžeme tedy nutit naše svěřence, aby

plnili povinně stupně zdatnosti, odborné zkoušky nebo se povinně zúčastňovali akcí. Junák není kroužkem, proto není povinností vůdce uchazeče o členství přijmout.

Dalšími prostředky pro naplňování principů skautské výchovy jsou hry a programy, které rozvíjí osobnost každého člena. Hra je výchovným prostředkem k tomu, abychom mohli i hravou formou předat vážné a důležité informace. Systém je tedy postaven na Komenského učení hrou.

Hry a soutěže jsou takovým hnacím motorem oddílové činnosti. Téměř při jakékoliv činnosti se děti srovnávají, kdo je lepší nebo výkonnější. Může jít například o to, kdo má dříve postavený stan, rychleji uklizeno nebo umyto. To ze všedních úkolů dělá zajímavější.

Na skautské cestě jsou děti vedeny dospělými. Dospělý ukáže, poradí a pomůže, ale nikdy děti „nevodí za ručičku“. Ve skautské výchově se tedy děti učí samostatnosti podle kladných vzorů, které můžou ve svých vedoucích nalézt. K tomu patří i učení se z vlastní zkušenosti spojené s poučením z chyb.

Skauti by měli sami zjistit, jakým způsobem lze práci vykonat, a vědí, že pokud neudělají danou věc pořádně, může dojít k nepříjemným následkům. (Břicháček 1992, s. 75 – 76)

Obsah výchovy v organizaci Junák – český skaut z. s.

Skautský výchovný systém

I když má diplomová práce je zaměřena na vedoucí ve skautské praxi, je nutné objasnit i celý výchovný systém.

Skautská organizace má totiž ucelený a propracovaný systém pojetí výchovy. Ten má co nejvíce podporovat osobnostní růst mladého člověka. Mezi hlavní prostředky patří: respektování mravních hodnot, týmová práce v malých skupinách, sebevýchova, motivace dětí pomocí příběhů, pobyt v přírodě, programy vedoucí k seberozvoji, průvodcovská role dospělých, služba společnosti, prostředí pro nové kamarádské vazby.

Skautská výchova je založena na několika základních hodnotách, jako je například férová hra, spolupráce, ohleduplnost k okolí a kladný vztah k přírodě. Tento systém, se ve skautingu nazýváme metoda skautské výchovy.

Skautská výchovná metoda vychází ze zásad, které určil již zakladatel skautského hnutí. Tyto zásady vychází z dlouholeté praxe a jsou obohaceny znalostmi moderní pedagogiky.

Mezi hlavní prvky skautské výchovné metody patří slib a zákon. Skautský zákon nám říká, jak máme myslet, mluvit a jednat. Těmito principy bychom se měli řídit po celý život, ne jen v době, kdy docházíme do skautského oddílu. Jak se říká: „Být skautem je totiž na celý život“. (Junák – český skaut, z.s. 2014)

Slib a zákon

Slib a zákon je základní oporou duchovního života skautů, pomocí kterého můžeme najít hodnoty v běžném životě. Celkově je ale skautská výchova dobrovolná, a pokud se člověk se slibem, zákonem nebo hodnotami neztotožňuje, není nucen tento závazek přijmout.

Skautský slib zní:

*„Slibuji na svou čest, jak dovedu nejlépe:
sloužit nejvyšší Pravdě a Lásce věrně v každé době
plnit povinnosti vlastní a zachovávat zákony skautské
duší i tělem být připraven pomáhat vlasti i bližním.“*

Po složení slibu mohou věřící skauti připojit prosbu: „K tomu mi dopomáhej Bůh.“

Skautský zákon zní:

- 1. „Skaut je pravdomluvný.*
- 2. Skaut je věrný a oddaný.*
- 3. Skaut je prospěšný a pomáhá jiným.*
- 4. Skaut je přítelem všech lidí dobré vůle a bratrem každého skauta.*
- 5. Skaut je zdvořilý.*
- 6. Skaut je ochráncem přírody a cenných výtvorů lidských.*
- 7. Skaut je poslušný rodičů, představených a vůdců.*
- 8. Skaut je veselý myslí.*
- 9. Skaut je hospodárný.*
- 10. Skaut je čistý v myšlení, slovech i skutcích.“* (Junák – český skaut, z.s. 2014)

Skautské ideály se opírají o heslo „*Bud' připraven!*“ a denní příkaz „*Vykonej denně alespoň jeden dobrý skutek.*“ (Zapletal - Skauting, 1995, s. 228)

Učení se zkušeností

Významným mezníkem v moderní výchově je učení se zkušeností. Zakladatel skautingu Robert Baden Powell zdůrazňoval, že „chlapec vždycky je spíš ochoten něco dělat, než přijímat poučení.“ Myšlenka skautingu vždy byla stavěna na tom, že je důležité se učit

pozorováním, pokusy a osobní aktivitou. To bylo vysoce ceněno doktorkou Marií Montessori, která uplatňovala takovýto styl výchovy.

Dalo by se říci, že program, který není založen na zásadě učení se zkušeností, nemůže být považován za skautský program. (Břicháček, 1992, s. 22)

Příroda

Nejpřirozenějším výchovným prostředím pro skauty je právě příroda. Ta je předmětem zájmu, péče a ochrany stejně jako zdrojem citového a duchovního rozvoje. Není pouhou kulisou pro hraní her, ale je především výchovným prostředkem. Člověk se v přírodě spokojí s málem, dokáže v ní uvařit, přespat, pracovat a vytvářet takové programy, v jakých předá své zkušenosti dál a pomůže dětem pochopit, že je důležité umět spolupracovat. Klid v přírodě nám napomáhá vyrovnat se sám se sebou a odpoutat se od zbytečných informací. (Junák – český skaut, z.s., TDC, 2016 s. 82 - 83)

Program osobního růstu

Možností, jak posilovat osobní rozvoj, je mnoho – od plnění skautské stezky, odborných vzdělávacích zkoušek, odborek k oddílovým výzvám (např. tři orlí pera).

Základním nástrojem současného programu je stezka. Obsahuje soubor aktivit a nápadů, jak se naučit něco nového o sobě, o druhých lidech, o přírodě i celém světě.

Některé aktivity ve stezce si vybírá každý za sebe, jiné plní v malém týmu nebo celém oddíle. Každý má možnost si vybrat to své a dosáhnout cíle. Důraz klademe na kompetence – nestačí jen něco znát, ale mnohem důležitější je umět své znalosti využít ve správnou chvíli. (Junák – český skaut, z.s. 2014)

Při plnění stezek nebo odborek nejde o porovnávání schopností dětí navzájem, ale hlavně o osobní růst a zdokonalování se každého jedince zvlášť.

Skauting není založený pouze na hrách, ale také na kladení si různých překážek, které je důležité zvládnout a posunout se dál. K tomu nám mohou pomoci vzory (dětské i dospělé) a snaha o přiblížení se jim změnou postojů a chování. Důležitý je tedy všestranný a hlavně individuální růst každého jedince, který je založený na vnitřní motivaci a její podpoře. (Junák – český skaut, z.s., TDC, 2016 s. 82 – 83)

Dospělí průvodci

Nyní se dostáváme k nejdůležitějšímu prvku skautské výchovy, bez kterého by skauting vlastně ani nemohl být, a to jsou dospělí průvodci. „Dospělí ve skautingu hrají

rolí průvodců mladého člověka, tedy těch, kteří mu nejen ukazují cestu, ale také mu pomáhají, podporují jej a povzbuzují; to vše s respektem k jedinečné lidské bytosti, která dříve nebo později musí za svou cestu převzít plnou odpovědnost.“ (Junák – český skaut, z.s. 2014 s. 3)

Mladší se samozřejmě učí přirozenou cestou od těch starších a starší pomáhají mladším, které vedou k samostatnosti. Vůdci družin a oddílů se dále vzdělávají, aby se přizpůsobili novým skutečnostem a nezůstávali ve vývoji pozadu. K tomu jim pomáhají různé vzdělávací kurzy a školení. (Junák – český skaut, z.s., TDC, 2016 s.84 – 85)

Skautské vzdělávání

Při oddílech či střediscích stojí v čele vždy dospělí vedoucí, kteří mají pro určitou funkci příslušné vzdělání. Vzdělání v oddílech začíná již rádcovským kurzem pro děti ve věku od 13 let. Tato funkce je důležitá hlavně pro vedení družin. Další vzdělávání pro starší spočívá ve složení dvou zkoušek. První zkouškou je čekatelský kurz a druhou, vyšší zkouškou, je vůdcovský kurz. Ke složení vůdcovské zkoušky je zapotřebí absolvovat zdravotnický kurz s akreditací.

Obě zkoušky se zaměřují na pedagogiku, psychologii, hospodaření, zdravotvědu a schopnost organizace.

Mezi hlavní motivy výkonu vedoucích oddílů a dětí, patří možnost seberealizace.

Každý skautský vedoucí by měl mít složenou rádcovskou a vůdcovskou zkoušku. Vedoucí se zde učí jak správně vést celé středisko, oddíl či družinu. Správný vedoucí se musí, umět správně rozhodnout jaký výchovný styl v dané situaci má použít. Musí znát svůj způsob vedení lidí, znát jeho klady a zápory. Umí správně komunikovat a ví, jaké jsou možné chyby v komunikaci s ostatními (osobní útoky, pomlavy a jiné) a snaží se jim vyhýbat. Umí motivovat své spolupracovníky a členy oddílové rady k práci pro oddíl. Umí pracovat v týmu. Při vedení oddílu spolupracuje se svými zástupci a oddílovou radou. Dokáže analyzovat, jaké výchovné cíle může plnit určitý program či aktivita. Umí vysvětlit, proč daný program zařazuje tam, kam ho zařazuje, a dokáže si ho obhájit. Ví, co je skautská výchovná metoda a umí ji používat při své práci v oddíle. Umí využívat odměny a tresty. Zná základní metody a přístupy, jak pracovat s dětmi se specifickými poruchami učení či speciálními potřebami. Zná základy zdravotvědy a umí zachovat chladnou hlavu při drobných překážkách v oblasti zdraví. Umí zařizovat a zprostředkovávat akce pro své středisko.

Vzdělávání vedoucích je celoživotní proces. Mnohdy se mluví jen o dvou zkouškách, které vedoucí musí splnit, proto aby se vedoucím opravdu stal. Jenže tento proces začíná v podstatě už od doby, kdy člověk do skautu vstoupí. Jak jsem již výše uvedla, vůdcovská činnost by měla začít absolvováním rádcovského kurzu. Již tady dochází k formování osobnosti vedoucího, jedinec si osvojuje znalosti a dovednosti, které bude dále předávat svěřeným dětem. Rádcovské kurzy se snaží namotivovat skauty a skautky k dalšímu vedení. Po rádcovských kurzech přichází další a těžší kurz, který se nazývá čekatelským. Tento kurz je zaměřen více na oblast pedagogiky, psychologie či hospodaření. Tato zkouška je z pohledu dalšího skautského růstu nevyhnutelná. Absolventi si rozšíří své obzory a ukotví se v systému. Jsou schopni vedení a jejich osobnost se z pohledu pedagogiky lépe vytváří. Kompetence, které složením zkoušky získávají, jsou obohacující nejen ve skautu, ale i v běžném životě. Po čekatelské zkoušce přichází další kurz a to zdravotnický. Ten je nezbytně nutný pro další skautskou činnost. Při této zkoušce se vedoucí opět posune o kus dál se svým psychickým i fyzickým stavem a osvojí si skutečnosti v první pomoci. Po absolvování zdravotnického kurzu už budoucímu vedoucímu nebrání nic v tom, aby se přihlásil na kurz vůdcovský. Tento kurz je pomyslným koncem ve vzdělávání vedoucích. Umožní samostatné vedení oddílu či tábora. Dospělý vedoucí, tak začne přebírat odpovědnost při výchově svěřené mládeže a dokáže samostatně a úspěšně vést mládež v duchu skautských ideálů.

Skautský vzdělávací systém je široký a rozmanitý. Nabízí jakési další celoživotní vzdělávání všem, kteří stojí o to růst.

Rádcovský kurz

Tento kurz je určený pro věkovou kategorii mezi 13 až 15 lety. Je to tedy pro starší skauty a skautky, kteří si tímto kurzem prohloubí své znalosti, osvojí dovednosti a schopnosti, které využijí pro vedení družiny. Tento kurz slouží také k motivaci a získání inspirace.

Čekatelský kurz

Čekatelská zkouška je základním stupněm činovníckého neboli dospělého vzdělávání a je úvodem do celého kvalifikačního systému. „*Cílem čekatelské zkoušky je prověřit zralost uchazeče a zjistit, zda je schopný svou činností přispět ke zdárnému rozvoji dětí a v maximální míře zajistit jejich bezpečnost. Součástí zkoušky jsou základy skautské výchovné metody a metodika běžné činnosti družiny a oddílu, základy psychologie a pedagogiky a právní minimum.*“ (Skaut 2014)

Uchazeč o kurz musí splnit několik podmínek. Musí mu být alespoň 15 let, potřebuje souhlas od vedoucího oddílu, vyjádření lékaře ke způsobilosti práce s dětmi a potvrzení o bezúhonnosti.

Tyto kurzy jsou hojně pořádané na celém území naší země. Jedná se většinou o dva víkendy a jeden letní běh, na jehož konci se konají zkoušky.

Čekatelská zkouška obsahuje tyto oblasti vzdělávání:

- Myšlenkové základy skautingu
- Úvod do pedagogiky a psychologie
- Metodika
- Bezpečnost
- Zdravověda
- Organizace a právo
- Základy hospodaření
- Písemná práce

(Zajíc 2001)

Zdravotnický kurz

Zdravotnický kurz lépe řečeno kurz zdravotníka zotavovacích akcí, je nedílnou součástí skautského vzdělávání. Bez tohoto kurzu nelze plnit vyšší stupně skautského vzdělávání. Tento kurz má za cíl naučit a připravit každého účastníka tak, aby dle zákona dokázal zajistit základní péči o zdraví všech účastníků. „*Kurz zdravotníka zotavovacích akcí je definovaný ministerskou vyhláškou (rozsah 40 hodin), na jehož konci obdrží absolvent osvědčení o kvalifikaci ZZA. Tento kurz je zároveň nezbytným předpokladem pro získání vůdcovské zkoušky. Platnost osvědčení je právně neomezená. S osvědčením získá absolvent i časově omezené oprávnění k výkonu funkce zdravotníka, které platí pouze v rámci akcí Junáka - českého skauta a to na dobu 4 let od data získání osvědčení. Po uplynutí lhůty je nutné si*

oprávnění prodloužit doškolovacím kurzem, aby mohl dotyčný na akcích Junáka - českého skauta zastávat funkci zdravotníka. “ (Skaut 2014)

Vůdcovský kurz

„Cílem vůdcovské zkoušky je ověřit, zda je uchazeč schopen samostatně a úspěšně vést a vychovávat mládež v duchu skautských ideálů. Zkouška dále zjišťuje znalost a schopnost aplikace skautské výchovné metody. Zároveň ověřuje potřebné osobnostní předpoklady, znalosti a dovednosti pedagogické, psychologické, organizační, hospodářské a právní. K dalšímu cíli VZ patří schopnost absolventa reprezentovat skautské hnutí na veřejnosti a jeho vědomí odpovědnosti při výchově svěřené mládeže.“ (skaut.cz)

Skautská vůdcovská zkouška má akreditaci od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a jako kvalifikace je postačující k vedení zotavovací akce neboli tábora.

Vůdcovská zkouška obsahuje tyto oblasti vzdělávání:

- Myšlenkové základy skautingu
- Historie skautingu
- Psychologie
- Pedagogika
- Metodika
- Vedení oddílu
- Organizace a právo
- Hospodaření
- Zdravověda
- Příroda a ekologie
- Vedení tábora a táboření
- Kultura a estetika
- Tělovýchova a sport
- Písemná práce
- Mluvený projev (Zajíc, 2001)

Tento kurz není posledním vzdělávacím kurzem, který se v Junáku pořádá. Tento je však nejpotřebnější pro to, aby jedinec mohl vést skautský oddíl. Další kurzy jsou jen příjemnou nadstavbou nebo dalším vzděláváním vůdců.

Další vzdělávání

Další vzdělávání je nedílnou součástí skautské organizace. Je zapotřebí si uvědomit, že vše co skautští vedoucí vykonávají je bez honoráře a v jejich volném čase. Například na letní tábor si musejí vzít dovolenou ze zaměstnání. Největší motivací je tak zlepšování sám sebe. Hlavně na seberozvoji chtějí vedoucí pracovat, proto se dále vzdělávají v následujících kurzech.

- Střediskové minimum – příprava navedení střediska, okresu či kraje
- Kvalifikace pro vodáckou činnost – nejen pro vodní skauty
- Organizační či hospodářská zkouška
- Lesní škola

Další vzdělávání je ve své podstatě na principu skauti skautům. Pro ty, kteří chtějí vzdělávat jiné, jsou připraveny další akce a kurzy jako instruktorská kvalifikace, odborné činovnícké kvalifikace či vzdělávací semináře.

Osobnost skautského vedoucího

Skautští vedoucí jsou specifickým druhem vedoucích ve volném čase. Zásadní rozdíl, který můžeme vidět mezi skautským vedoucím a pedagogem volného času je ve vzdělání. K tomu, abyste mohli být skautským vedoucím, nepotřebujete mít pedagogické vzdělání. Vedoucí oddílu vykonává svou práci dobrovolně, ve volném čase a bez nároku na jakoukoliv odměnu. To je dle mého názoru důležité podotknout a myslím si, že takový člověk musí mít obrovskou osobnost.

Požadavky na dobrého vedoucího, vychovatele či pedagoga volného času nalezneme v různých příručkách, například zde:

- Měl by být dobrý člověk a to ze všech možných úhlů pohledu. V jeho chování a jednání by měly převažovat hlavně kladné vlastnosti. Měl by být spravedlivý, emocionálně vyrovnaný, pracovitý a měl by umět naslouchat. Dále by měl být schopný předávat zkušenosti, vychovávat a vzdělávat druhé. Jeho autorita by měla být přirozená stejně tak jako jeho respekt a inteligence.
- Schopný vedoucí by měl být ve své pozici úspěšný. Jedná se například o jeho dobré komunikační dovednosti, zvládání krizových situací, ale také o vztahy s dětmi, dospělými či seniory. Takový vedoucí má pak větší šanci na to být dobrým příkladem pro ostatní.
- Specifickou vlastností, kterou můžeme u vedoucích nalézt, je schopnost přizpůsobovat se podmínkám, které nastanou. Mezi další vlastnosti patří iniciativa,

tvořivost, smysl pro humor a jednání s druhými jako sobě rovnými.
(Hájek, Hofbauer, Pávková 2011, s. 132-137)

„Každý skautský vedoucí je jiný, jinak vede oddíl a má vlastní styl výchovy.“
(Břicháček 1992, s. 104).

Už výše jsem zmínila, jaký by měl správný vedoucí být. Někdy jsou požadavky na osobnost vedoucího spíše idealistické než realistické. Někdy jde však o úhel pohledu, jak skautského vedoucího bereme.

Důležité u skautského vedoucího je, aby žil podle skautských zákonů a slibu, který dal. Měl by zvládat potřebné dovednosti a umět je předat ostatním. Měl by mít zdravé sebevědomí a umět děti podpořit. Skautský vedoucí by měl být iniciativní a inspirativní. Měl by umět připravit pestrý program pro všechny věkové kategorie. Měl by být uznávanou autoritou, snažit se být vzorem a jít ostatním příkladem.

Každý vedoucí by měl mít odborné kompetence, mezi které patří znalosti historie skautingu, pedagogických a výchovných přístupů a ztotožnění se s hodnotami organizace. Mezi metodické kompetence patří především znalost skautské výchovné metody.

Důležitou schopností vedoucího by mělo být umění řešit nečekané situace a umět v takovýchto případech vhodně zasáhnout. Osobnostním předpokladem dobrého vedoucího je také mít zdravé a fungující vztahy s ostatními lidmi.

3. Praktická část

Praktická část diplomové práce vychází z teoretické části, kde byly přiblíženy základní pojmy vztahující se k tématu, tedy skautingu, dospělosti, příběhu, narativní identitě. Bylo pojednáno o pojmu výchova a výchova ve volném čase, která je neodmyslitelně spojená se skautskou činností. Cílem bylo popsat a interpretovat životní příběh skautského vedoucího s využitím interpretativní fenomenologické analýzy.

Tato část se bude skládat:

1. Popis cílů a metody
2. Kazuistika – narativní vyprávění
3. Interpretativní analýza s diskusí výsledků

V praktické části se budu zabývat fenomenologickou interpretativní analýzou životního příběhu konkrétního skautského vedoucího. Jeho životní příběh bude interpretován z hlediska průběhu ním subjektivně vnímaných společenských proměn a osobní transformace během jeho dosavadního života se zvláštním ohledem na smysl života. Skautský vedoucí, se kterým povedu rozhovor, zasvětil svůj život právě skautingu. Jeho skautská činnost začíná na začátku posledního obnovení skautingu v roce 1989.

3.1. Metoda analýzy životního příběhu

Pro analýzu a interpretaci rozhovoru s respondentem jsme použili interpretativní fenomenologickou analýzu, která je pro výzkum v oblasti narativních přístupů v sociálních vědách obzvláště vhodná. Umožňuje zredukovat dlouhý rozhovor (kazuistika) na několik kategorií bez redukování významných momentů (klíčových, či zlomových událostí, formujících vztahů a dalších důležitých jevů zachycených v příběhu), které pro respondenta mají velký subjektivní smysl. Interpretativní fenomenologická analýza slouží zejména k zachycení a zprostředkování tohoto subjektivního smyslu prožité zkušenosti respondenta čtenáři. Jde o to citlivě objevit a neopomenout smysluplné subjektivní zkušenosti respondenta a poctivě je zaznamenat (vytáhnout z příběhu). Výzkumník by se měl držet faktů, které se staly, zdržet se spekulací v případě nejasností ohledně důvodů a příčin respondentova retrospektivního náhledu.

Pokud výzkumník neví a nedostane na otázku odpověď, musí to přiznat. Tento přístup počítá s nejistotou (nikdy nemůžeme zcela nahlédnout mysl druhého, můžeme se k tomu pouze přiblížit a nechat jeho myšlení na nás působit a zdržet se hodnocení.)

„Výzkumným fokusem interpretativní fenomenologické analýzy (interpretative phenomenological analysis, dále jen IPA) je porozumění žité zkušenosti člověka. Pomáhá nám detailně prozkoumat, jak člověk utváří význam své zkušenosti, což nám umožňuje porozumět jednotlivé události nebo procesu – fenoménu.“ (Smith, Flowers a Larkin, 2009, in Kostinková, Čermák, 2013)

3.2. Kazuistika

Kazuistika neboli případová studie je popis jednotlivých případů. „Slouží jako pomoc a srovnání pro podobné případy, často se sestavuje prostřednictvím rekonstrukce životopisu sledované osoby“. (Hartl, Hartlová 2009, str. 253)

S ohledem na zachování soukromí respondenta a s cílem vyhovět jeho výslovnému přání, aby se v práci neuvádělo jeho pravé jméno, používáme v práci jeho skautskou přezdívku „Kamzík“.

Bratr Kamzík

Narodil se v roce 1963 v Ústí n. L. S rodinou však bydlel v Libouchci, kde navštěvoval základní školu a prožil zde své dětství. Je nejstarším ze tří sourozenců. Život na vesnici měl pro Kamzíka spoustu výhod, kdykoliv se mohl vydat do přírody, která byla velmi blízko. K přírodě jej od mala vedla knížka J. Foglara „Hoši od Bobří řeky“, kterou dostal od strýce někdy po roce 1970. Chtěl prožívat něco podobného jako hrdinové ve Foglarových knihách, ale bohužel to tehdy nebylo možné. Po skončení základní školy jde studovat na SOU elektrotechnické, do Nového Města nad Metují, kde vystuduje výuční obor hodinář. V Novém Městě nad Metují se poprvé setkává se skautingem a dozvídá se o jeho základech a další skautské činnosti. Po vyučení se vrací zpět domů do Libouchce. Má přesně půl roku před vojenskou službou a proto přijímá místo pionýrského vedoucího v jedné ze základních škol v Ústí nad Labem.

Po vojně nastupuje jako hodinář do podniku Klenoty. Jeho velkou oblibou se stal tramping. Zde také vzniká přezdívka „Kamzík“, vysvětlení je prosté - často běhal po skalách, a tak mu to zůstalo. Bohužel v době, kdy byl už Kamzík dospělý, se ke skautingu nedostal. Ten byl zakázaný, ale v trampech, které potkával, ho viděl. Při setkávání s nimi si o skautingu často povídali a do jeho myšlenek Kamzíka zasvětili.

Skauting, na jehož obnovení čekal, to neměl na Ústecku a vlastně ani jinde v Čechách jednoduché, činnost totiž zahajoval několikrát. Nadšenci pro skauting se našli vždy, věnují

se mladým lidem a předávají jim životní zásady, které jim v praktickém životě velmi pomůžou. Každý oddílový vedoucí se nezištně a s nadšením věnuje dětem.

Pro mnoho dětí je důležité, aby se dostaly do přírody, sžily se s ní a posilovaly tak zdravého ducha těla.

Pořád vzpomínal na klukovská léta a na darovanou knihu. Když se v roce 1987 dozvěděl, že se spisovatel a skaut Jaroslav Foglar má objevit v nedalekém Děčíně na besedě, neváhal a vyrazil. Osobně se s ním setkal a do knihy „*Hoši od Bobří řeky*“ získává autogram.

Byl tu i promítán dokumentární film „*Poklad Černého delfína*“, srovnávající běžný letní tábor s táborem dle skautských zásad. Vedení skautského oddílu mu spadlo víceméně do klína, kdy asi rok po vojně jeden oddíl převzal. Co bylo pro oddíl důležité, byla klubovna. Tu získali, od ochránců přírody. Jednalo se o srub nad fotbalovým hřištěm v Ústeckém obvodu Neštěmice. Nakonec o srub přišli jeho stržením a dvouletá oddílová činnost byla ukončena.

Změnil se mu i život osobní, na jednom z pionýrských táborů potkal přítelkyni, se kterou se roku 1989 oženil. U manželky Lenky našel pro trampování a v budoucnu i skauting pochopení. Spolu mají dvě děti. Po listopadu 1989 okamžitě vyhledal skauty, a zúčastnil se prvního, vlastně historického setkání v budově Českých drah v ústeckém obvodu - Střekov. Schůzku inicioval bratr Rolland Sýkora „*Rol*“. Sešli se bývalí skauti a skautky z období 1. republiky, z let 1945 - 1949, 1968 - 1970 a samozřejmě i noví zájemci. Poté byla ustavena okresní rada Junáka a vytvořeno bylo 5 středisek. Kamzík dostal hned na starosti 4. středisko. Všichni členové obdrželi prozatímní skautské legitimace a velmi brzy byl pořádán rádcovský kurz, jehož se Kamzík rovněž zúčastnil. Budoucí vůdci, vůdkyně, rádci i rádkyně se seznamovali se skautskými myšlenkami, praxí a činností. V sobotu 21. 4. 1990 skládá Kamzík v Pískovně u Sebusína skautský slib a potom už vše šlo ráz na ráz. Od bratra „*Hráška*“ (Ing. Jiří Hanauer - synovec slavného letce Otty Hanzlíčka) získává starou historickou vlajku 2. oddílu, kterou v roce 1946 zhotovil ústecký rodák malíř Štěpán Jarošík. Stejně tak byl přijat i někdejší oddílový pokřik z doby vzniku oddílu v 1945: „*Hola hej jasnou líc, slunci, mládí, kráse vstříc, junácký vždy v srdci žár, Ústí dvojka zdar, zdar, zdar*“. Na opětovné začátky ústecké dvojky, Kamzík rád vzpomíná.

V oddíle tehdy bylo 32 chlapců. Vytvořili nové družiny - 2 skautské (Bobří a Vlčáci) a 2 šestky (Vlčata). Zavzpomínal i na návštěvu, u Jaroslava Foglara v Praze, kam jel s celým

oddílem. Osobně se s ním setkal celkem 3x a na setkání s takovým velikánem nemůže zapomenout.

V oddíle společně poznávali, co je skauting i skautská praxe, podnikali výpravy do širokého okolí. Díky trampingu, kterému se Kamzík i nadále věnuje, měl výhodu, že vždy věděl, kam se s dětmi vypravit.

Posléze Kamzík skládá čekatelskou (1991) i vůdcovskou zkoušku (1992) a v roce 1993 se stává výchovným zpravodajem. Jako další stupeň vzdělání se rozhodl absolvovat Valašskou lesní školu (1997) a 27. 1. 1998 práci obhájuje.

Následně se stává vůdcem 1. střediska, kterým byl až do 27. 9. 2013.

V roce 1995 předal vedení oddílu bratru „Čárovi“ (David Kužela). V roce 2001 ho převzal zpět a vůdcem 2. oddílu je dosud. Místo klubovny se několikrát změnilo, současně se nachází v suterénu panelového domu, v bývalé mandlovně a prádelně v ústeckém obvodu Dobětice. Prostor si sami upravili. Nebylo to snadné, pomáhali i rodiče. Oddíl je rozdělen na družiny a schůzky probíhají 4x týdně: pondělí - vlčata, úterý - skauti, středa jednou za 14 dní - celý oddíl, čtvrtek - světlušky. V oddílu je nyní 32 dětí a 10 dospělých.

Kamzík na oddíl není sám, má své zástupce a odrostlé členy, kteří sice pracují nebo studují, ale s oddílem vždy rádi pomohou. Oddíl byl v době svého založení pouze chlapecký, před několika lety se přidala i děvčata.

Na otázku, jak všechno stíhá časově, Kamzík odpovídá, že je to skutečně náročné. Rodina je vysoce tolerantní, nelze to však zneužívat, neboť práce a rodina by měla být důležitější. Vyvrcholením celoroční práce je určitě pravidelný letní tábor. Dochází k výbornému sblížení a poznávání. Vždy se děti něco nového naučí. Nejezdí na stálé místo, pokaždé se tábor koná jinde. Původně se jezdilo na 3 týdny nyní pouze na 14 dní. Po čas tábora jsou děti ubytované ve stanech, vaří v polní kuchyni a musejí se spolehnout sami na sebe.

Dále se Kamzík se svým oddílem účastní i mezinárodních skautských aktivit. Každoročně vyráží s dětmi na takzvané Intercampy. Což je setkání skautů z evropských zemí. Děti se tam naučí spoustu nových dovedností, komunikují v cizím jazyce, poznají skauty a podívají se za hranice. Důležité je to, že zde získají nové kontakty a můžou srovnat český skauting s tím světovým.

Po r. 1990 se u nás vše dělalo prakticky na koleni, nicméně poctivě a do důsledků. Zásah moderní doby byl pochopitelně silnější, u našich skautů k němu ale také dochází

Na závěr uvádím některá uznání, která Kamzík za svou práci získal:

1997 - medaile Děků za zásluhy o výchovu mládeže

2006 - medaile sv. Jiří, ocenění soustavné výchovné práce ve skautském hnutí

2007 - medaile Roberta Baden Powella - za obětavé služby skautskému hnutí v okrese Ústí nad Labem u příležitosti světového výročí skautingu

2007 - Čestná medaile - za skautské služby pro 2. oddíl

Z výše uvedeného je patrné, že práce ve skautingu má široký záběr.

3.3. Výsledky interpretativní analýzy

Pomocí triangulace, tedy za účasti tří expertů hodnotících doslovně přepsaný rozhovor, jsme dospěli ve vzájemné shodě ke čtyřem základním kategoriím (tématům). Vnímali jsme je všichni jako důležité pro respondenta.

1. Minulost – dynamika společenských proměn a jejich důsledky pro skauting z pohledu respondenta.
2. Děti – vliv společenských proměn na děti, změny výchovných přístupů vlivem politických i technologických změn.
3. Rodiče – například zvýšený výskyt přehnaně ochranné výchovy
4. Osobnostní růst – díky dlouholetému působení v pozici skautského vedoucího

Interpretativní analýza

Zde jsou uvedeny ilustrativní výňatky z rozhovoru se skautským vedoucím. Ty jsou rozčleněné dle výše zmíněných rozdělení.

Tab. 2 - Triangulace

1. Téma: Minulost – dynamika společenských proměn a jejich důsledky pro skauting z pohledu respondenta.

V prvním tématu se interpretativní analýza zabývá respondentovým chápáním minulosti a jeho prožitky. Respondent v těchto chvílích mluvil klidně a vyrovnaně o skutečnostech, které se staly. Je zřejmé, že tyto zkušenosti přijímá, přestože ne všechny byly pozitivní. Dalo by se říci, že minulé zkušenosti integroval v koherentní a smysluplné narativě.

Jedna z otázek se týkala kontextu společenských proměn u skautského vedoucího. Kamzík úplně neví, jak by na otázku odpověděl. Po revoluci však bylo u starších vedoucích cítit, čím si prošli a žádným způsobem nechtěli hledat nové přístupy. Na kurzech se Kamzík učil přístupy starých skautů, i když věděl, že k dětem se bude muset přistupovat jinak. “Po 17. listopadu se skauting začal rozjíždět, ale třeba tady u nás v Ústí nad Labem pořád nic. Společenské proměny hrály zrovna ve skautingu důležitou roli. V době, kdy byl skauting zakázaný, se hodnoty udržovaly a skauti, kteří byli v té době v utajení, skautingem pořád žili. Dnes si myslím, že by se skauti už tak nechovali. Co vím, tak před pár lety se některé děti styděly za to, že chodí do skautu.”

Přístup ke skautingu z pohledu místa. “Skauting byl v Ústí vždy ovlivněn a to už před 2. světovou válkou. Žilo, zde spousta německých obyvatel a Češi si museli to svoje tady vydobýt, aby zde byla česká škola nebo dokonce skauting. Po roce 1945, kdy se odtud museli původní obyvatelé odstěhovat, se sem dostala takzvaná náplava různých lidí. Takže skauting tady byl složitější než kdekoliv jinde v republice. My jsme si museli tu svojí cestu vyšlapat. Bylo to složitější a tím, že tady bylo chudší obyvatelstvo než kdekoliv jinde, byl také jeden z těch důvodů. I přesto, že tato oblast byla průmyslová, tak se podařilo pracovat s dětmi a věnovat se jim.”

Minulost považuje za užitečnou, došlo ke zlomu dynamiky společenských proměn, které přinesly mnohé pozitivní změny nejen pro skauting. Jako dobré a pozitivní hodnotí období, kdy začal vést oddíl. Mohl s chlapeckým oddílem jezdit na místa, která znal jako tramp. Spousta zkušeností, které chlapcům v přírodě předával, byla převážně z dob jeho trampování.

2. Téma: Děti – vliv společenských proměn na děti, změny výchovných přístupů vlivem politických i technologických změn

Ve druhém tématu interpretativní analýzy, jsou uvedeny společenské proměny z pohledu respondenta. Z jeho hlasu byla cítit, lítost nad tím, jakým směrem se dnešní děti ubírají. Bylo znát, že si postupně, díky přibývajícím životním poznáním, začal více uvědomovat, k jak výrazným změnám v přístupu a postojích dětí došlo.

Ve srovnání tehdejších a dnešních dětí a vidí Kamzík mnoho rozdílů. K tomuto porovnání dochází z jeho pohledu, kdy je již přes 30 let skautským vedoucím. „Myslím si, že nejvíc samostatný a nejschopnější děti byly v těch 90. letech, kdy nebylo těch dětí tolik zhýčkaných a více respektovaly autoritu. Když jim něco řekneš, tak to tak platilo. Teďka o všem s tebou diskutují.“

Kamzík vidí mnohé rozdíly v chování a jednání dětí. Domnívá se, že v dnešní době si mnoho dětí dostatečně nevěří, nemají dostatek sebevědomí a bezcílně dělají vše, co se jim řekne. Jak v rodinách fungují rodiče, tak fungují i děti. Dnešní dobu považuje za více uspěchanou, myslí si, že se na děti vyvíjí takový tlak, který nejsou schopny unést. Děti v dnešní době se mu jeví jako fyzicky slabší. Tenkrát děti ušly spoustu kilometrů a dnes už je po pár kilometrech bolí nohy.

“Co je s dětmi v dnešní době těžké a na co vás úplně na kurzech nepřipraví je vytrhnout děti z obyčejného života. Dřív si děti dokázaly najít práci i zábavu, dnes to čekají od nás, že my jim budeme vše připravovat. Nechávací se bavit, když po nich chceme, aby něco připravili samy, tak opakují to, co se naučili od nás.” Kamzík vnímá a negativně hodnotí nedostatek proaktivního přístupu u dnešních dětí, zejména při organizování vlastního času, při vytváření a vyhledávání smysluplných aktivit pro sebe, při udržování sebmotivace. Dnešní děti podle Kamzíka ve větší míře, než tomu bylo v minulosti, pasivně očekávají, že jim někdo jiný zorganizuje volný čas. Ke svému volnu nepřístupují dostatečně tvůrčím, konstruktivním a objevitelským způsobem, postrádají dostatečnou vytrvalost a zaujetí.

3. Téma: Rodiče – například zvýšený výskyt přehnaně ochranné výchovy

Třetím tématem v obsahové analýze byl vztah rodičů a dětí. Opět bylo patrné, že je respondent zneklidněn vztahy, které v rodinách panují a tím, jakým způsobem se v některých případech přehnaně ochranná výchova rodičů přenáší do skautingu. Mnohdy přání rodičů nekorrespondují s tím, co je ve vnitřním životě dětí pro ně subjektivně důležité, ani se o to příliš nezajímají (zkušenost Kamzíka), což je paradoxně v kontrastu s jejich ochranným přístupem, protože nedostatkem zájmu o vnitřní motivy dítěte mnozí rodiče své děti vlastně emočně zanedbávají.

“Co je důležité říci je, jak moc ovlivňující jsou rodiče z pohledu toho, jak se o děti bojí. Pořád na děti vytváří tlak, aby se jim něco nestalo, něco nechytly, netahaly těžké věci nebo se dokonce neumazaly. Dalším důležitým faktem je to, jak rodiče skauting berou. “

“Je to podle nich kroužek, kde je o děti postaráno, ale nevidí tu práci vedoucích za tím. Ve skautingu, totiž nejde jen o schůzky, ale i o to jet o víkendu na výpravu, kde děti zúročí to, co se na schůzkách naučily.”

V tomto směru je dnešní doba opravdu jiná, než doba, kdy Kamzík s dětmi začínal.

“Práce s dětmi je ve skautingu náročnější. Musíš jim ukázat, o čem ten skauting je, a snažit se je vést k té samostatnosti. U některých dětí to funguje a je vidět práce rodičů. My nemůžeme suplovat rodiče, ale někdy mi přijde, že se to po nás chce. Někdy v těch rodinách chybí maminka nebo tatínek a my pak tu funkci ve skautingu zastáváme. Ukazujeme jim cestu, jakou by se měli vydat.”

Kamzík si zjevně uvědomuje, že přehnaně ochranná výchova nemusí ve skutečnosti být “láskyplná”, že rodiče si tímto přístupem ventilují skrze dítě vlastní nejistoty a zvýšenou potřebu kontroly nad životem dítěte. Tito rodiče ale na druhou stranu nemají hlubší zájem o vnitřní prožívání dítěte.

4. Téma: Osobnostní růst – díky dlouholetému působení v pozici skautského vedoucího

Čtvrté téma obsahové analýzy otevírá dveře do osobnějšího prožívání, “do duše” respondenta. V zásadě ví, co je pro něho důležité a co ho v průběhu let formovalo, avšak tyto aspekty konkrétněji neformuluje. Obecně opisuje dlouhodobé zásadní přínosy angažovanosti ve skautingu. Je znát, že silně vnímá mimořádný formující vliv skautingu na svůj charakter a osobnost. Podrobnosti nespécifikuje. Oceňuje podpůrnou síť vztahů vybudovaných díky účasti ve skautské organizaci a to, že se na tyto vztahy může spolehnout a opřít se o ně.

Za 30 let co je Kamzík ve skautingu je z toho, jak si vede skautská organizace nadšený. Počty skautů se každoročně zvyšují a zájem je obrovský. Je rád, že má v dnešní době, i přesto jak je organizace stará dětem a lidem co říct. Vnímá společenský vývoj, to, jak se svět modernizuje, což ovlivňuje také modernizaci skautingu. Když Kamzík začínal, byl skauting jiný, ale postupem času se rozvíjel a držel krok s dobou.

“Důležité je to, co zanecháme v těch dětech a je to chytne, tak pokračují a člověk má pak radost. Když se s dětmi dostaneme za hranice na mezinárodní akce je vidět, jak se děti rozvíjí. To, co se naučí doma, pak vědí jak zužitkovat. Myslím si, že i za těch 30 let máme světu co ukázat, co ten skauting u nás dělá a jak je skvělý.” Co se Kamzíkovi líbí, je fakt, že pro společnost je v dnešní době skauting partnerem. “Pokud v nějaké firmě řeknete, že jste prošel skautskou výchovou, máte větší šance před ostatními. Děti se ve skautingu naučí té samostatnosti, spolupráci i vedení a to je přístup, který se pak hodnotí.”

“Rozvoj mě samotného cítím velmi, ale nedokážu říct, co mě osobně zformovalo nejvíc. To nejde tak říci, celý skautský život je o předávání zkušeností a rozvíjení. Od začátku co jsem ve skautingu, jsem se musel školit a vzdělávat a to mě formovalo a rozvíjelo. Každá nenadálá situace člověka zocelí a nabere nové zkušenosti. V dnešní době je pořád nutné se doškolovat. Člověk se učí pořád. Bohužel už cítím, že jsem línější. Je mnoho informací, z ústředí nebo z jiných stran, ale už mě to nějak nemotivuje. Snažím se udělat věci, které jsou potřeba, ale dál nic. Mám za sebou lidi, kteří mě upozorní na to, co je potřeba udělat. Jsem rád, že mé zkušenosti jsou k něčemu a v oddíle si pomáháme. Ten rozvoj je celoživotní, pořád se učím nové věci, ale opravdu nejde říct přesněji co.”

Kamzík reflektuje u sebe jistou únavu, je rád, že má za sebou podpůrnou síť dalších lidí. Jakoby tato etapa Kamzíkova života byla naplněna a necítí v této životní fázi potřebu, ani vůli skauting posouvat dál. Je spokojený s tím, že se angažuje do jisté míry a má tímto způsobem se skautingem kontakt. Možná je i tento “úbytek motivace” součástí jeho životní cesty, případné etapy. Možná si potřebuje jen odpočinout.

Vyhodnocení interpretativní analýzy

Skautský příběh, nebo chceme-li podle názvu životní příběh skautského vedoucího, může dát posluchačům i samotnému vypravěči mnoho. Samotný vypravěč měl možnost zamyslet se a reflektovat svůj vlastní život, uvědomit si, čím prošel a co ho naplnilo. Díky rozhovorům, které jsme spolu vedli, se mohl ohlédnout za věcmi, nad nimiž by sám od sebe neměl prostor uvažovat, ani čas nebo zjevný důvod se hlouběji zamýšlet. Ve vyprávění bylo vidět, jak hlubokým životním smyslem pro Kamzíka skauting je.

Kamzíkovi je 57 let. Nachází se v období, kdy vnímá, že by neměl ustrnout a snaží se učit novým věcem a rozvíjet své kognitivní schopnosti. Jak víme, v těchto letech si lidé pamatují mnohem lépe dávnou minulost než to, co dělali před pár dny. Skauting přináší do života mnoho podnětů k zamyšlení se sám nad sebou. Život, který mnohdy žijeme, ale nedosahuje cílů, které si v životě nastavíme. Z mého osobního pohledu je vidět, jak ani Kamzík v době, kdy vstupoval do skautingu, netušil, kam se díky němu dostane. Zahraniční akce, které skautům nabízejí uplatnění svého fungování a mnohdy dají skautským vedoucím další nádech do života, by si bez reálných zkušeností nedokázal představit. Díky skautingu Kamzík poznal, jakým způsobem se skautuje v jiných zemích, a jeho potřeba se učit od ostatních stále roste. Skauting není jen předávání zkušeností, ale je to také životní styl. V celém vyprávění jsem cítila, jaká jiskra je v něm pro skauting zapálená.

U Kamzíka lze předpokládat, že jeho osobnost je díky skautingu velmi všestranně rozvinutá. A i přes některé zátěžové situace se zvládá skautingu věnovat naplno. Souvislost mezi rodinným stavem a celkovou subjektivní pohodou je u něho zratelná. Skauting bere jako druhou rodinu, do které se snaží dát vše. Kamzík tedy věnuje velkou pozornost nejen své rodině, ale i svému životnímu stylu jako náplni volného času.

Skauting se musí dělat s chutí a potřebou zlepšovat svět kolem sebe. Já osobně chápu skauting jako neustálé hledání životního smyslu. Každý, kdo se o skauting zajímá, ví, čím si skauting v Čechách prošel, a nemůžete se divit, že jsou vedoucí obvykle velmi odolnými a vyrovnanými osobnostmi. Záleží však na tom, v jaké době skautujeme. Když Kamzík vypráví o skautování v letech po posledním obnovení činnosti, je vidět rozdíl v přístupech. Přístupování k dětem dříve bylo odlišné a doba totality, kterou měli všichni za sebou, je držela zkrátka. V dnešní době můžeme říci, že společenské proměny přístup k dětem změnily. Přístup společnosti k volnočasovým aktivitám se změnil a je jich mnohem více. Skauting se stal obrovským fenoménem a mnohdy se na vstup do oddílu čekají fronty.

4. Diskuze

Výběr tématu byl pro mě celkem jasný, protože se celý život ve skautingu pohybuji a nyní pracuji jako skautská vedoucí. Chtěla jsem vědět, jak se skautský vedoucí po tolika letech praxe cítí, co mu skauting dal nebo vzal, jestli má pocit, že má jeho činnost smysl a v čem se posunul dál. Protože nejsem historik, historickým proměnám jsem se věnovala pouze faktograficky. Uvědomuji si, že by se dalo přistoupit k nim ještě z více pohledů, například z filozofického či sociologického, což považuji za určitou mezeru v mé práci. Zrovna tak bych větší vypovídající hodnotu o smyslu skautské činnosti získala jistě větším počtem rozhovorů, které bych mohla porovnat a vyvodit z nich patřičné závěry. Jistě by bylo také zajímavé provést rozhovory s různě starými skautskými vedoucími, protože v každém věku se objeví určitě jiný pohled na společenské proměny, které ovlivňují skautskou činnost. Dalšími zajímavými faktory, které by ovlivnily výsledky mého šetření, by zajisté bylo i sociální postavení skautského vedoucího nebo místo, ve kterém skautský vedoucí působí (město, vesnice). Zajímavé by určitě také bylo navštívit osobně schůzky vedené konkrétními skautskými vedoucími a sledovat, jak si vedou mezi svými svěřenci. Zda je tito obdivují, zda jim naslouchají a zda plní jejich pokyny. Jestli program, který připravili, odpovídá věku, zaměření dětí nebo jejich mimo skautským zájmům. Jestli se vedoucí vyjadřují tak, aby jim děti rozuměly. Toto všechno by mohlo být námětem pro další rozvoj mé práce.

Při rozhovoru jsem si uvědomila, že mám na mnoho věcí jiný názor, který je dán právě tím, že jsem vyrůstala v jiné době. Mohla jsem se ve své práci více zaměřit na to, abych porovнала, jak bych to udělala já. Utvrdila mě v tom, že práce skautského vedoucího je smysluplná, a že jsem se vydala správným směrem.

Tato práce by mohla být užitečná i pro zájemce z řad neskautské veřejnosti, případně vedoucím v jiných volnočasových organizacích.

5. Závěr

Práce v teoretické části přinesla náhled do pojmů souvisejících s dospělostí, které byly pro mou práci více než důležité. Zaměřila jsem se také na pojmy související se skautskou činností jako je výchova, volný čas, motivace nebo osobnost vedoucího. Popis jednotlivých pojmů mi pomohl v orientaci v práci a pochopení jejich hlubšího významu v kontextu s dalšími pojmy. Pochopila jsem jednání vedoucího, které se odvíjí od stupně jeho skautského vzdělání, až po věkové stádium, ve kterém se nachází.

Je třeba si uvědomit, že každý vedoucí chápe své postavení jinak. Osobní růst každého vedoucího je individuální. V kapitolách věnovaných skautingu se snažím porozumět kontextu společenských proměn, které jsou pro mou práci nezbytné. Další kapitoly věnované skautskému vzdělávání jsou potřebné pro pochopení smyslu vzdělávání a kompetencí, které by měl každý vedoucí mít.

Teoretická část z mého pohledu zaujímá důležitou pozici pro pochopení smyslu práce skautského vedoucího.

Praktická část se zabývala životním příběhem skautského vedoucího. V rámci této části jsem zpracovala rozhovor s konkrétním vedoucím. V rozhovoru jsem se dozvěděla mnoho zajímavých informací nejen o životě skautského vedoucího. Důležitost práce shledávám v samotném uvědomění si přínosu skautingu pro život a osobní růst. I přes společenské proměny a technický pokrok, je vidět, že má skauting i v dnešní době velké uplatnění. Jde hlavně o to, jakým způsobem je práce s mladým člověkem pojatá a zda se i vedoucí chová podle skautského kodexu. S pomocí triangulace jsem dospěla ke čtyřem základním tématům ovlivňujících práci s dětmi. Ve výsledcích jsem se dozvěděla, že zkušenosti hrají velkou roli v přístupu vedoucího. Svou práci dělá víceméně stále stejně, ale přístup dětí i rodičů ke skautingu se mění. V pozici vedoucího zastávali mnohé jiné funkce. Pro děti z neúplných rodin může být náhradou chybějícího rodiče, pro někoho chybějící autorita učitele.

V práci tedy docházím k závěru, že životní cesta skautského vedoucího, popisována jako příběh odehrávající se na pozadí významných společenských proměn je soudržná, koherentní, pro protagonistu smysluplná a dobře integrovaná do širšího celku jeho života.

Práce přinesla osobní přínos nejen vedoucímu, ale i mně samotné. Mnohé věci jsem se naučila a srovnala si důležité pojmy i pro vlastní budoucnost.

V neposlední řadě jsem si uvědomila, že je pro životní cestu skautského vedoucí důležitá tolerance vlastní rodiny, která chápe jeho vztah ke skautingu a ve skautské činnosti mu nebrání.

Seznam použitých zdrojů

- Belz, H. & Siegrist, M., 2015. *Klíčové kompetence a jejich rozvíjení: východiska, metody, cvičení a hry* Vydání třetí., Praha: Portál.
- Břicháček, V., 1992. *Skautský oddíl*, Liberec: Skauting.
- Činčera, J., 2007. *Práce s hrou: pro profesionály*, Praha: Grada.
- Drapela, V. J., 1997. *Přehled teorií osobnosti 4. vyd.*, Praha: Portál.
- Erikson, E. H., c2015. *Životní cyklus rozšířený a dokončený: devět věků člověka*, Praha: Portál.
- HÁJEK, B. et al. 2004. *Děti, vedoucí, volný čas*. Praha: Institut dětí a mládeže MŠMT
- Hájek, B., Hofbauer, B. & Pávková, J., 2008. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*, Praha: Portál.
- Hájek, B., Hofbauer, B. & Pávková, J., 2011. *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času Vyd. 2., aktualiz.*, Praha: Portál.
- Hartl, P. & Hartlová, H., 2009. *Psychologický slovník*, Praha: Portál.
- Charta českého skautingu na počátku 21. Století.*, 2005. Dostupný z [www: http://krizovatka.skaut.cz/organizace/dokumenty/e-knihovna/detail-946/](http://krizovatka.skaut.cz/organizace/dokumenty/e-knihovna/detail-946/)
- Chrz, V., 2007. *Možnosti narativního přístupu v psychologickém výzkumu*. Praha: Psychologický ústav AV ČR
- Junák - český skaut *Čekatelská zkouška*. 2016., Praha: Tiskové a distribuční centrum.
- Junák – český skaut, z. s., 2014. Junák – český skaut, z. s. stanovy spolku.
- Kantorová, J. & Grecmanová, H., 2008. *Vybrané kapitoly z obecné pedagogiky I.*, Olomouc: Hanex.
- Křivohlavý, J., 2006. *Psychologie smysluplnosti existence: otázky na vrcholu života*, Praha: Grada.
- Lukas, E. S., 1997. *Logoterapie ve výchově*, Praha: Portál.

Lukas, Josef., 2006 *Životní příběhy učitelů - od kvalitativního ke smíšenému výzkumnému designu*. Kocurová Marie. In *Současné metodologické přístupy a strategie pedagogického výzkumu; sborník anotací 14 konference ČAPV. 1. vyd.* Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni.

Macková, K.: P15000145, 2018. *Výchovné postupy v organizacích Pionýr, z. s. a Junák - český skaut, z. s.: Educative procedures in organizations Pionýr, z. s. and Junák - český skaut, z. s. bakalářské práce*. Liberec: Technická univerzita v Liberci.

Nakonečný, M., 2014. *Motivace chování 3., přeprac. vyd.*, V Praze: Triton.

Nišpovská, M., 2017. *K významu sdílení osobní minulosti pro narativní identitu*.

Historia Scholastica, roč. 2, č. 31., s. 76-94.

Paulík, K. 2017. *Psychologie lidské odolnosti*. Praha: Grada

Pávková, J., 2002. *Pedagogika volného času 3. vyd. aktualiz.*, Praha: Portál

Průcha, J., Walterová, E. & Mareš, J., 2003. *Pedagogický slovník 4., aktualiz. vyd.*, Praha: Portál.

Průcha, J., Walterová, E. & Mareš, J., 2009. *Pedagogický slovník 6., aktualiz. a rozš. vyd.*, Praha: Portál.

Průcha, J., 2009. *Moderní pedagogika 4., aktualiz. a dopl. vyd.*, Praha: Portál

Říčan, P., 2010. *Psychologie osobnosti: obor v pohybu 6., rev. a dopl. vyd.*, V Grada Publishing 2., Praha: Grada.

Říčan, P., 2014. *Cesta životem: [vývojová psychologie] : přepracované vydání 3. vyd.*, Praha: Portál.

Svojsík 1991 Svojsík, A.B., 1991. *Základy junáctví: Návod pro výchovu české mládeže na základě systému sira R.Baden-Powella "Scouting" a za laskavého přispění četných odborníků 3. nezm. vyd.*, Praha: Nakladatelství Merkur.

Kostínková, J. & Cermak, I. 2013. *Interpretativní fenomenologická analýza*. Brno: Masarykova univerzita

Thorová, K., 2015. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*, Praha: Portál.

- Vágnerová, M., 2000. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*, Praha: Portál.
- Vališová, A., 1998. *Autorita jako pedagogický problém*, Praha: Karolinum.
- Vališová, A., Kasíková, H. & Bureš, M., 2011. *Pedagogika pro učitele 2., rozš. a aktualiz. vyd.*, Praha: Grada.
- Zajíc, J., 2001. *Myšlenkové základy skautingu. 2., opr. a dopl. vyd. Čekatelská zkouška*. Praha: Junák - svaz skautů a skautek ČR,.
- Zajíc, J., 2001. *Myšlenkové základy skautingu. 2., opr. a dopl. vyd. Vůdcovská zkouška*. Praha: Junák - svaz skautů a skautek ČR,.
- Zapletal, M., 1995. *Skauting*, Liberec: Skauting.
- Kompetence skautské výchovy [www dokument]. 2014-2015 [cit. 2020-05-12]. Dostupné z www.krizovatka.skaut.cz
- Skauting. Historie. [online]. 2020 [cit. 2020-05-12]. Dostupný z <https://www.skaut.cz/skauting/historie/>
- Skaut 2018 – Junák – český skaut, z. s.
- Čekatelská zkouška [online]. 2014-2015 [cit. 2020-05-12]. Dostupný z: <https://krizovatka.skaut.cz/organizace/vzdelavani/vzdelavaci-system/777-nova-cekatelska-zkouska>)
- Zdravotnický kurz [online]. 2014-2015 [cit. 2020-05-12]. Dostupný z: (<https://krizovatka.skaut.cz/organizace/vzdelavani/vzdelavaci-system/1004-zdravotnicky-kurz>)
- Vůdcovská zkouška [online]. 2014-2015 [cit. 2020-05-12]. Dostupný z: <https://krizovatka.skaut.cz/organizace/vzdelavani/vzdelavaci-system/779-nova-vudcovska-zkouska>)

Přílohy

Příloha č. 1 – Charta českého skautingu

Příloha č. 2 – Skauting na Měsíci

Příloha č. 3 – Vyprávění

CHARTA

českého skautingu na počátku 21. století

Je český skauting starý nebo mladý? Když je člověku dvacet, rozpíná křídla své budoucnosti a cítí, co vše ještě může a chce dokázat. Má málo zkušeností, ale hodně sil a hlavně touhu letět dál a výš. Když je člověku devadesát, jeho dílo je téměř hotové a stává se odkazem pro příštím generacím. Českému skautingu již devadesát bylo. Je tedy starý nebo mladý? Záleží na nás. Můžeme si vybrat jen minulost a být jen staří, nebo jen budoucnost a být jen mladí. Ale máme i jedinečnou možnost přijmout obojí a být staří svou zkušeností a oprávněnou hrdostí na to, co už jsme dokázali, a mladí rozepjatými křídly a touhou letět dál a výš.

Naše zkušenost je v mnoha ohledech jedinečná. Český skauting je vyvzdorovaný a vykoupený. Odvaha, úsilí i důvtip, s jakým čeští skauti přetrvali léta krajní nepřízně, vytvořily pevný základ, o který se dnes můžeme opírat při překonávání problémů a překážek. A chceme-li zůstat minulosti věrni, musíme rozepnout křídla a letět.

Skauting je myšlenkou

živoucí a burčující. Nenechává lidi tam, kde jsou, ale vede je dál a výš, protože je promyšleným systémem výchovy a sebevýchovy.

Díky němu vyrůstají z dětí lidé, kteří se stávají pilíři občanské společnosti, jsou ochotní a schopní utvářet svět kolem sebe k lepšímu.

- Lidé charakterní a zodpovědní, kteří věří, že život je příležitost ke službě.
- Lidé otevření budoucnosti a schopní na sobě stále pracovat.
- Lidé činorodí a rozhodní, nenechající se vláčet okolnostmi, ale aktivně utvářející svůj život.
- Lidé praktičtí a tvořiví, kteří umějí najít řešení a dotáhnout je do konce.
- Lidé samostatní, schopní postarat se o své potřeby a zároveň otevření spolupráci s druhými.
- Lidé plně zapojení do života v různých společenstvích, snažící se o dlouhodobé rozvíjení vztahů, vytváření pevných vazeb a sítí vzájemné podpory.
- Lidé, kterým nechybí sebedůvěra a radost.
- Lidé, kteří uznávají duchovní hodnoty přesahující materiální svět a dávající životu smysl a směr.

K výchově takových lidí musí směřovat naše výchovné prostředky. Právě takoví lidé jsou nadějí lidského společenství bez ohledu na hranice států a rozdílů kultur. Jejich činnost ve prospěch okolního světa je tím, co dává myšlence skautingu smysl – ať už na prahu dospělosti ze skautské organizace odejdou nebo ne.

Junák je organizací,

která dává skautskému hnutí řád i prostor nezbytný pro co nejlepší využití společných sil. Junák proto musí být:

- Pevně zakotven v poslání, principech a metodě, které za bezmála jedno století osvědčily svoje kvality a jsou vyjádřeny jak v ústavách světových skautských hnutí, tak ve Stanovách Junáka.

- Otevřený všemu, co dobře slouží k naplnění poslání a je v souladu s principy a metodou skautingu.
- Současný, posuzující výchovné prostředky nikoliv podle toho, jak sloužily včera, ale jak slouží dnes a jak mohou sloužit zítra.
- Pestrý a rozmanitý, respektující různost cest vedoucích ke společnému cíli a v jinakosti nevidět nebezpečí, ale obohacení.
- Přitažlivý pro mladé lidi a uznávající, že skauting patří především jim, má naplňovat jejich potřeby a touhy.
- Uznávaný společností pro své kvality a výsledky výchovné práce, které dokáže sdělovat srozumitelným a přesvědčivým způsobem.
- Silný svými možnostmi i rostoucím počtem členů, který je odrazem dlouhodobé kvality programu, nikoliv laciné nabídky.

Patnáct let po své obnově je Junák – svaz skautů a skautek ČR živou a silnou organizací, ale přesto čelíme několika výrazným problémům. Ještě šest let zbývá do chvíle, kdy se začne počítat druhé století našeho trvání.

Chceme, aby Junák byl organizací s pevnými hodnotovými základy na straně jedné, a s moderními, přitažlivými formami a prostředky na straně druhé.

Chceme, aby rodiče vnímali Junáka jako kompetentní organizaci s jasným výchovným posláním, která jim nabízí pomoc při výchově jejich dětí a zábavným způsobem připravuje mladé lidi na smysluplné prosazení ve společnosti.

Chceme, aby děti viděly skauting jako místo, kde budou přijaty skupinou svých vrstevníků, kde najdou opravdové kamarády, a skauting se pro ně stal přitažlivým dobrodružstvím se špetkou tajemství a výlučnosti, do něhož se budou chtít zapojit i ho samy aktivně utvářet.

Pokud nám skutečně jde o skauting pro dnešní svět, je třeba:

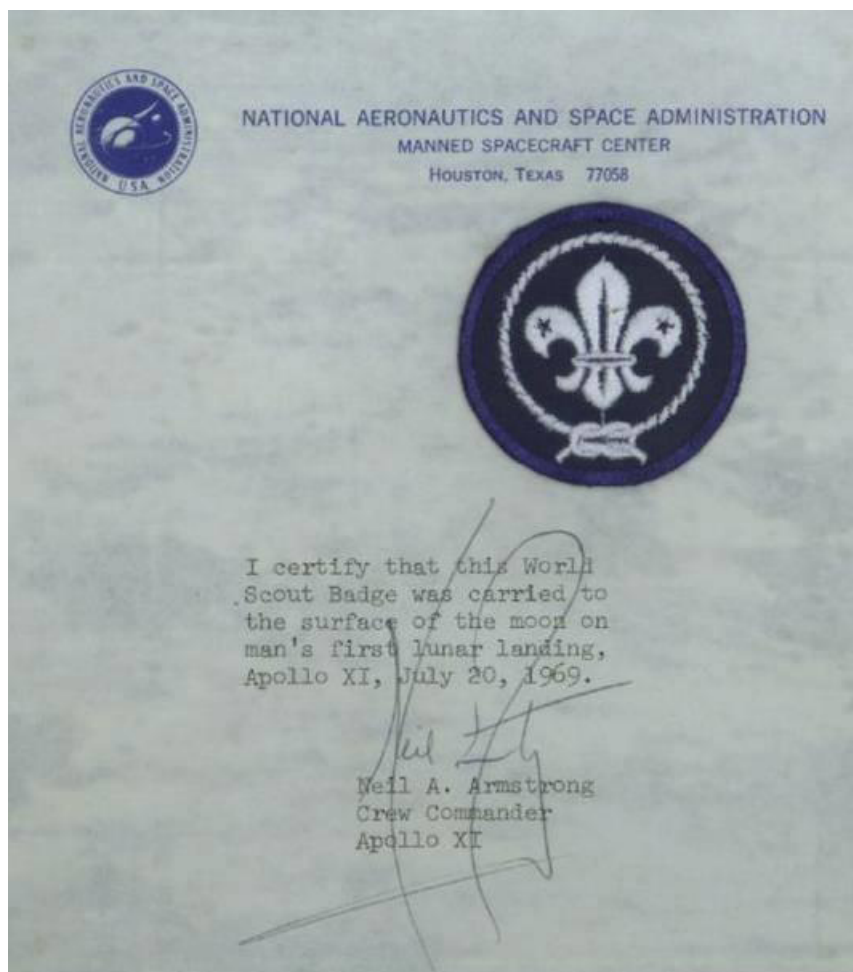
- 1) Začít se podstatně více zajímat o problémy společnosti, v níž žijeme, i světa kolem nás a méně o své problémy vnitřní.
- 2) S důvěrou se opřít o to, co máme společné: poslání, principy a metodu skautingu.
- 3) Podporovat oddíly a střediska s kvalitním programem a aktivní komunikací s veřejností, aby byly inspirací a oporou ostatním.
- 4) Přijmout skutečnost, že skauting není jedinou z dobrých cest výchovy, a zároveň se smířit s tím, že se pohybujeme v prostředí, v němž musíme být schopni konkurence ve všem, kde je to třeba.
- 5) Sdílet radost z dobře vykonané práce, ze společenství, z přátelství, z naplňování myšlenky, která za to stojí.

Konkrétně to znamená:

- 6) Inovovat skautský výchovný program (např. stezka, odborky, výchovné projekty) a hledat prostředky a postupy, které osloví dnešní děti a mládež. Předávané znalosti a dovednosti posuzovat podle jejich užitečnosti pro svět v jednadvacátém století; odlišit pevné základy od zastaralých prostředků.
- 7) Přizpůsobit skautské vzdělávání inovovanému skautskému programu.
- 8) Cíleně oslovovat ty mladé lidi, které zatím oslovit neumíme. Snažit se skauting nabídnout všem, pro něž může být zajímavý.

Těchto osm bodů je východiskem pro činnost Junáka ve zbývajících šesti letech prvního století českého skautingu, chceme-li naplnit naše motto „...skauting pro život“.

Příloha č. 4 – skauting na Měsíci

Příloha č. 3 – Vyprávění

První signály, kdy se mi líbil jako nějaký oddíl, bylo, když jsem si přečetl Hochy od Bobří řeky, že jo, kde se mi líbilo, co ten oddíl dělá a tak dále. A to jsem netušil, protože jsem byl malej kluk, že existovali nějaký skauti. K tomu jsem se dostal až postupem času. No a když už jsem byl jako starší, tak jsem chtěl něco takovýho prožít. Jezdit ven do přírody a to. Výhodu jsem měl, že jsme bydleli v obci Libouchec, kam jsem mohl lítat do lesa s rukama a prostě do skal do Tisý a tak, že jsem to měl za barákem a mohli jsme dělat různý takový klukovský skopičiny. Vráťím se k tomu, když už jsem byl starší, plnoletej, tak jsem prostě věděl, že nějaký skauting existoval, ale byl zakázaný a jediná možnost, která byla, bylo fungovat jako tramp. Takže jsem hodně jezdil ven do přírody, seznámil jsem se se spoustou kamarádů. Kde jsme si i o skautingu povídali a tak. No a to byly tak moje první krůčky k tomu seznamování, protože mezi trampama samozřejmě bylo spousta skautů, který mě do skautský činnosti a skautingu jako takového zasvětili. Takže jakmile se odehrál rok 89, tak jsem pátral po tom, kdy se skautská organizace znovu obnoví a byl jsem rozhodnutý, že do ní okamžitě vstoupím. Cejtil jsem to prostě už tenkrát, že to mám v tom srdíčku a že ho chci prostě dělat. No a tak jsem jenom očekával, až se objevil plakát, že bude první setkání skautů a těch co chtěj do skautingu patřit. No a hned jsem dostal prozatímní skautskou průkazku, škoda že jí nemám, pamatuju si, že jsem měl číslo 6 jako registraci tady, takže to bylo takový hezký. Pak jsme se na rádcovském kurzu začali víc seznamovat a pracovat s tou činností. No a pak jsme dělali v Sebzuzině skautský sliby, kde jsem teda odsliboval. Tak jsem od bratra Hráška získal oddílovou vlajku a oddílovou kroniku našeho druhýho oddílu, kterej vedu dodnes.

Po našich skautských slibech, a když jsme dostali na starost oddíly, kde byl vlastně velký boom toho, že se mohl skauting obnovit a dětí bylo spousta a v podstatě se do oddílu i čekalo. Tak jsme měli s čím pracovat a snažili jsme se těm dětem samozřejmě ukázat toho co nejvíc, co jsme se naučili a já měl teda obrovskou výhodu, že jsem trempoval a tak jsem věděl, kam s těmi dětmi můžu jezdit, co jim můžu ukázat a tak dále. No a takhle nám to trvalo v podstatě pět let. Nebo mně, kdy během těch pěti let jsem si musel udělat takzvané čekatelské zkoušky a vůdcovské zkoušky. Po pěti letech přicházely tlaky ze středisek na to, aby se oddíly předávaly mladším, který byly schopný, aby ty oddíly mohly vést. Takže jsem přistoupil i já k tomu a snažil jsem si tam vyhlídnout chlapce, který by mohl ten oddíl převzít s tím, že teda to pro mě nebyl konec.

Takže v 95. roce jsem předával oddíl bratru Čárovi, tedy sice to bylo víceméně, že jsem u oddílu zůstával stále jako vedoucí, protože bratr Čára stejně musel jít na vojnu.

U oddílu jsem i po jeho vojně dál pracoval až do roku 2000, kdy jsem od oddílu úplně odešel asi na rok. Mezi tím vším jsem si v roce 1997 udělal takzvanou Valašskou lesní školu, kde jsem se naučil dalším věcem nebo jsem si rozšířil praxi ve skautingu, kdy jsem jako šel víc do hloubky skautingu, jako takovýho. V tom roce 2000 – 2001 jsem víceméně vypomáhal ještě dalším oddílům mimo naší dvojky no a po roce, kdy jsem si vlastně říkal, že bych neměl hodit flintu do žita, tak jsem byl plný elánu a energie a tak jsem si řekl, že si založím oddíl nový. Měl jsem už samozřejmě udělaný nábor dětí no, ale došlo k tomu, že bratr Čára, co se týkalo práce, neměl už na oddíl jako na naši Ústeckou dvojku čas, tak jsme se dohodli, že vlastně tu Dvojku převezmu zpátky a ty chlapce, co jsem měl jako z náboru, takže jsem je vlastně přitáhl do té Dvojky a mohli jsme dál pracovat jako Ústecká dvojka. Tu v podstatě vedu do dneška, a když bych měl porovnávat ty děti za těch 30 let, co v podstatě ve skautingu jsem, tak si myslím, že nejvíc samostatný a nejschopnější děti byly v těch 90. letech. Kdy nebylo těch dětí tolik, když to řeknu zhýčkaných a byly více samostatný a respektující. Když jim něco řekneš, tak to tak platilo jo. A teďka o všem s tebou diskutují.

Děti jsou v dnešní době víc zhýčkaný jo. Přijdou mi málo sebevědomý nebo cílevědomý nebo možná až přespříliš a je to obráceně, než to bylo. To je věc názoru. Dneska i jak fungují rodiče, tak fungují v podstatě i děti. Tenhle pohled je takový no jako ta doba, je hrozně uspěchaná, nevím, jestli se od těch dětí vyžaduje víc než by bylo zdrávo. Přijdou mi slabší jako jo, že tenkrát ty děti víc ušly. Samozřejmě skauting je o tom jezdit do přírody, dneska mají ty rodiče strach, aby náhodu děti někde něco nechytly a aby netahaly moc těžký věci, aby nemohly tohle a tamto.

Hodně nás berou rodiče jako kroužek, jakože ty děti tam strčí, my se jim budeme věnovat jo, ale my nejsme zachránci žádný.

My potřebujeme, aby nám ty rodiče taky pomohli a jestliže dítě říká, že nikam nechce, tak ne že by ho donutili, ale musí mu vysvětlit, jestliže chodí na ty schůzky, tak je potřeba aby se taky naučil i něco venku v přírodě, o tom to je. Myslím si, že ta doba je v tomhle směru opravdu jiná, než když jsme začínali. Práce s dětmi je opravdu náročnější, musíš se jim věnovat, ukázat jim buď o čem ten skauting je nebo se jim snažíme ukázat, že je to o té samostatnosti. Oni by měli chtít se něco víc naučit. Ono to u některých dětí funguje a líbí se mi, že i až teprve v dnešní době jako spousta společností uznává skauting, že je to

opravdu partner do života, že to je i partner pro různé firmy. Ty děti se právě ve skautingu naučí tu samostatnost, umět spolupracovat s ostatními, umět rozdělit práci a umějí ji také vykonat. To si myslím, že se teď v dnešní době vyzdvihlo.

Je to těžký s těmi dětmi je vytrhnout z toho obyčejného života, kdy je spousta elektroniky a tady se musí opravdu něco naučit, takže si myslím, že je to šikovnější pro ně jako i důležitý získávat i tu praxi a získat do života zkušenosti z toho skautingu. My v tom skautingu trochu suplujeme někdy tu rodinu. Někdy maminky někdy tatínky, kdy i v těch rodinách ty partneři chybějí a my se snažíme jim ukázat tu cestu tím životem.

Myslím si, že ty děti byly víc samostatnější, že si dokázaly najít jak práci tak tu zábavu. Dneska se naučily ty děti se nechávat bavit, samy to moc neumí. Když jim řekneš, pojd'te, připravte nějakou hru, tak opakují ty hry, které se naučili díky tobě. Nevymyslí nic nového, to je můj poznatek teďka. Předtím se víc snažili něco vymyslet, teď přebírají to, co už se naučili, co jsme dělali, co jsme hráli.

Nevím, jak bych odpověděl na společenský proměny, samozřejmě v názorech u těch starších bylo cítit to zastara a jejich pohledy. Chtěli to mít někdy takový socialistický, ale díky tomu skautingu, který byl hodně demokratický, bylo vidět to nadšení, že můžou dělat to své bez překážek. Kdy to můžu třeba říct, kdy to bylo hodně znát, ta totalita, která byla v těch starších skautech, kdy trošičku chtěli myslet na zadní kolečka v tom směru, že se báli, abychom nezískávali moc velký majetky jako skauti, co kdyby náhodou se to mělo otočit. Samozřejmě byli plný nadšení, chtěli to. Možná i zrovna tady byl ten rozjezd trošičku v tom Ústí pomalejší než už někde jinde právě z tohoto důvodu. Na můj vkus se skauti objevovali po 17. listopadu a tady ještě pořád nic. Tam to asi cítit bylo, ale u dětí ne, ty zapomínají velice rychle a jdou dopředu, ty mají mnoho energie a tím, že jsem se víc pohyboval s těmi dětmi a mohl jsem se jim věnovat naplno, tak samozřejmě jsem to bral trochu jinak než ty starší skauti. Když já jsem chtěl něco, tak oni říkali, co kdyby náhodou to a to, ale vesměs s tím, že jsem byl mladší, takže jsem se tím nenechal úplně omezit.

Složitý to v téhle oblasti nebylo jen po 90. roce, ono to tu bylo složité už před 2. světovou válkou. Kdy vlastně tady bylo hodně německých obyvatel a Češi si museli to svoje tady vydobýt, aby tady byla česká škola, aby i ten skauting tady byl. Všude se samozřejmě skautovalo víc a tady samozřejmě skauti byli taky, ale tím, že tady bylo málo českého obyvatelstva to bylo takové složitější. Ono i potom 45. roce kdy vlastně se museli původní obyvatelé odstěhovat odtud, tak se sem dostala takzvaná náplava různých lidí a ten skauting tady byl zase složitější než kdekoliv jinde v republice. Museli jsme si tu cestu jako

skauti tady vyšlapat a dokázat nějak fungovat. Říkám bylo to složitější a tím, že vlastně tady bylo chudší obyvatelstvo než kdekoliv jinde, tak to byl také jeden z těch důvodů.

Byli jsme tady jako průmyslová oblast, takže tady bylo víc těch chudších lidí, ale i přesto si myslím, že se tady dalo pracovat s dětmi a věnovat se jim, ale myslím, že to je ten důvod.

Za celých 30 let co jsem ve skautingu, jsem nadšený a je to úžasná věc. Jestliže může někdo dělat něco svobodně a učí se, je to jediné dobře a je vidět, že ta myšlenka má pořád cenu, protože i po těch 30ti letech se počty v organizaci zvyšují. Je teda vidět, že má i v dnešní době, na to jak je tahle organizace stará, těm dětem a lidem co říct. Myslím si, že to má smysl, akorát člověk vidí proměnu tak, jak jde vývoj a jak se svět modernizuje. Tak si myslím, že tohle přinášelo i v dobách začátků, že když skauting začínal, tak byl jinej než byl po 10, 15, 20 letech. Takže je důležitý to, co zanecháme v dětech a je to chytne tak pokračují. Tak potom člověk z toho má radost, že to semínko skautingu do nich zanesl a může se ten skauting dál rozvíjet a bude záležet na těch mladých, kam budeme směřovat, co dalšího ještě povolíme a co bude mít smysl a význam. Myslím si, že tahle myšlenka je úžasná a tím, že ten svět je víc otevřený a i ta komunikace je skvělá mezi těmi skauty myslím celosvětově. Tím, že jezdíme na ty mezinárodní akce, tak tam je to nejvíc vidět. Moc se mi líbí ty naše děti, který se dostanou ven do světa, tak mají co ukázat, co se naučili a pořád si myslím, že i za těch 30 let od obnovy máme světu co ukázat, jak se ten skauting u nás dělá a jak je skvělý. Ten rozvoj osobnosti díky skautingu je vidět u mě osobně nebo teda já to tak vnímám. Tím, že k tomu skautingu mám vztah, tak jsem od začátku tím, že jsem se chtěl školit, ať to byl rádcovský kurz, kterým jsem musel projít i když jsem byl dospělý. Čekatelské zkoušky, vůdcovské zkoušky, lesní škola a dál se rozvíjíš v tom, aby si znal psychologii dítěte. To aby se dětem neublížilo, jsou to takový věci okolo toho života, kdy chceš opravdu rozvíjet nejen mojí osobnost, ale i ty děti a mění se i vlastně ta doba, že jo. Takže jsem se vždycky snažil, tak jak to přinášely ty léta, to jak dlouho člověk u toho skautingu byl nebo pracoval. Vždycky přijde něco, s čím člověk musí bojovat.

Kdy nabíráš zkušenosti to přijde za měsíc, za půl roku, za rok a najednou zjistíš, že je potřeba se někde i doškolit jo, protože se to mění, i zdravotně.

I v té zdravotně se to pořád mění a jde to dopředu, takže učíme se pořád, ale přeci jenom tím že člověk už má nějaký zkušenosti. Nechci jako na to apelovat, že jako už nic nepotřebuju a mám už hotovo. I když ten pocit už takový mám jo, že už není potřeba

dál na sobě tolik pracovat. Myslím si, že je to chyba, ale je to daný tím, že už jsem línější, než jsem byl předtím, byl jsem zdravější, víc jsem šel do těch akcí a potřeboval jsem čerpat hodně věcí. Když mi teď přijde nějaký balíček z ústředí, tak jsem líný si ho přečíst, už je toho prostě hodně. Člověk by se měl samozřejmě naučit vybírat si, co je pro nás pořád jako to důležité. Těch informací je mraky, ať nám to přichází na mail, v časopisech, z různých našich skautských schůzí, ať je to středisková schůze nebo býval okres a tam se taky upozorňovalo, v čem je třeba se také doškolit. Pomalu se snažím se oprostít, abych udělal ty nejdůležitější a nezákladnější věci a tak. Pořád musíme vzadu koukat na to, abychom něco nezapomněli. Neustále mám za sebou ty své zástupce, který mě upozorní na to abychom někde neudělali chybu nebo já neudělal chybu. Ten vývoj jde pořád dopředu a já to nemusím vidět, je to daný tím, že jsem se dostal, neříkám do stereotypu, ale je to daný tím věkem. Těm mladým možná nevádí, že se jdou proškolit, protože vědí, že je to pro ně dobrý a vědí, že jim to pomůže. Zase u těch mladých jim chybí ta zkušenost, tu mám zase já no. Je dobrý když to jde ruku v ruce, moje zkušenost, kterou jsem schopný já předat těm mladým a ty mladý, když jsou schopný mně předat nové informace. Abych já je byl schopný vstřebat a byl schopný s nimi pracovat.

Mluvit o věcech, který mám v sobě, o tom, co mi skauting celkově dal, je těžký hovořit. Můžu říct tohle mě povzbudilo do života a tohle taky, ale obecně to nejde. Člověk s těmi dětmi pracuje, nabírá nové zkušenosti, který může použít v kontaktu s lidmi, který ve skautu nepracuje. Můžu při výchově vlastních dětí je použít ty zkušenosti, který získávám. Získávám ten nový pohled, jinak to vypadalo před 30 lety, jinak to vypadalo před 15 lety a jinak to vypadá teď. Díky novým situacím, můžu říct, že to zvládneme, my si dokážeme najít tu zábavu, práci a tak dále, i když je to složité. Ten rozvoj je celoživotní, pořád se učím nové věci, ale opravdu nejde říct přesněji co.